Proletari din toate țările, uniți-vă !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XXII - Nr. 1065

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Vineri 27 noiembrie 1970
4 pagini 25 bani

FIZICA TREBUIE SĂ-I FACĂ PE ELEVI SĂ ÎNȚELEAGĂ UȘOR TOT CE SE PETRECE ÎN LUMEA TEHNICĂ ÎN CARE TRĂIM, SĂ FIE UN INSTRUMENT CARE SĂ LE DEZVOLTE IMAGINAȚIA CREATOARE.

(Abordarea modernă a studiului fizicii — pag. I)

PRIN VALORIFICAREA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE ÎN INVENȚII ȘI INOVAȚII, ÎNVĂȚĂMÎNTUL POATE ȘI TREBUIE SĂ CONTRIBUIE LA ÎMBOGĂȚIREA TEZAURULUI NAȚIONAL DE CREAȚIE ORIGINALĂ, LA PROGRESUL ȘTIINȚEI ȘI TEHNICII.

(Valorificarea cercetării prin invenții și inovații — pag. I)

RIGOAREA EXPERIMENTULUI PEDAGOGIC IMPUNE UN CADRU CARE SĂ PERMITĂ CERCETĂRII SĂ ACȚIONEZE ÎN PERIMETRUL LUI CA ÎNTR-UN LABORATOR.

(Cadrul solicitat de experimentul pedagogic — pag. III)

ȘCOALA, CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ, PRESA, RADIOUL, TELEVIZIUNEA, ORGANIZAȚIILE OBȘTEȘTI SÎNT CHEMATE SĂ SE PREOCUPE ȘI DE PREGĂTIREA TINERETULUI PENTRU VIAȚA DE FAMILIE.

(Familia în obiectivul cercetării științifice — pag. IV)

MODERNIZAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI LITERATURILOR STRĂINE TREBUIE REALIZATĂ LA TREI NIVELE : AL INFORMAȚIEI, AL APARATULUI DE CONCEPTE ȘI AL METODELOR DE CERCETARE.

(Căi și mijloace pentru modernizarea învățămîntului literaturilor străine — pag. IV)

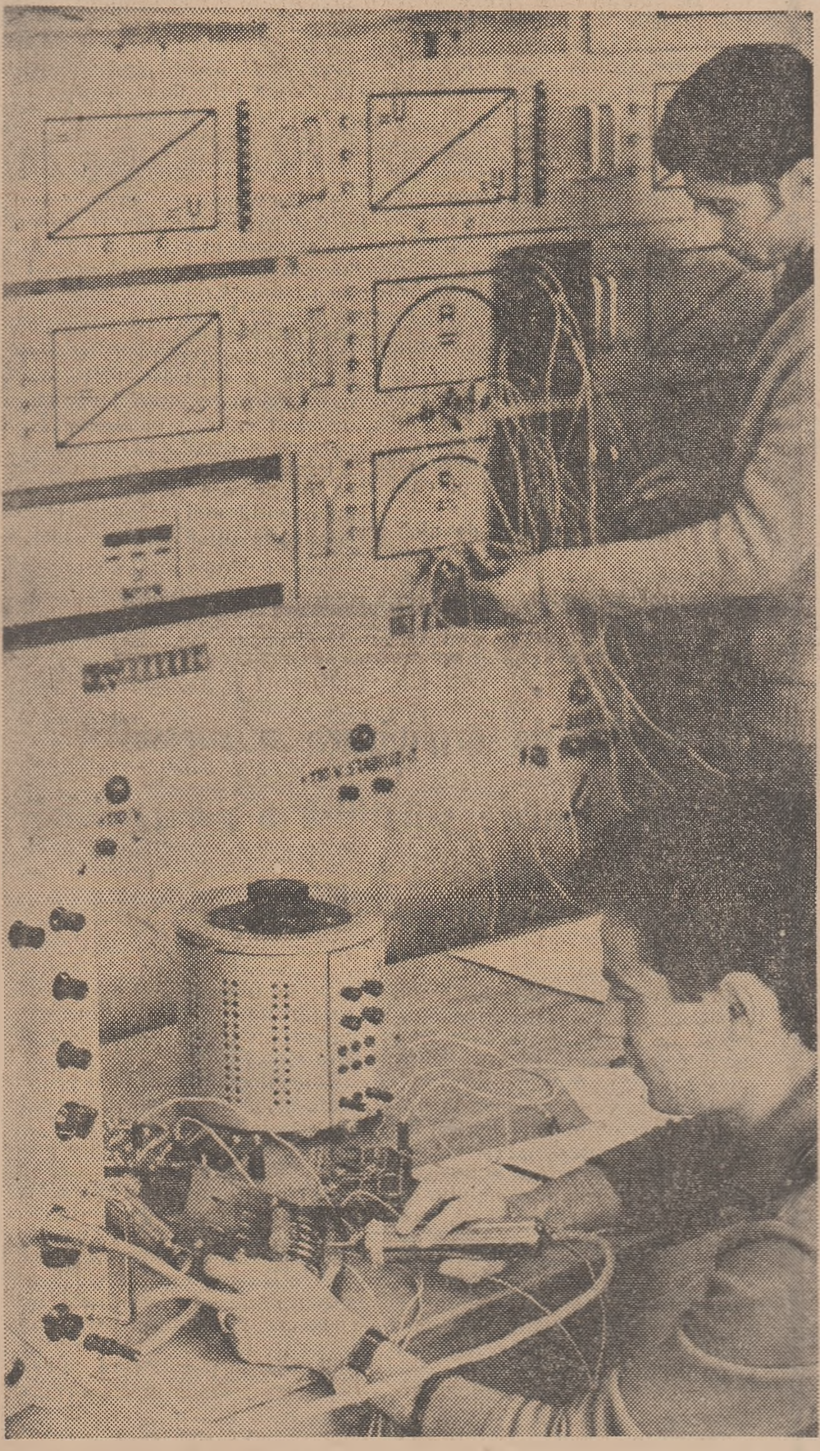

Lucrări practice în laboratorul de automatică al Institutului politehnic din Timișoara.

ABORDAREA MODERNĂ A STUDIULUI FIZICII

Interviu cu prof. dr. docent IOAN URSU, președintele Comitetului de stat pentru Energia Nucleară, președintele Comisiei pentru învățămîntul fizicii de pe lîngă Ministerul Învățămîntului

După cum se știe, recent s-a constituit, pe lîngă Ministerul Învățămîntului, o comisie pentru învățămîntul fizicii. Redacția noastră l-a solicitat pe președintele acestei comisii, prof. dr. docent Ioan Ursu, să împărtășească cititorilor unele din preocupările acestei comisii și să arate cîteva din direcțiile activității ei.

— Care sînt obiectivele imediate și de perspectivă mai îndepărtată ale activității comisiei ? — a fost prima întrebare pe care am adresat-o interlocutorului nostru.

— Comisia pentru învățămîntul fizicii are în fața sa o sarcină extrem de complexă și dificilă : elaborarea propunerilor de modernizare a învățămîntului fizicii în țara noastră. Ritmul rapid de dezvoltare a cercetărilor științifice și al aplicării lor în practică, determinat de transformarea fizicii într-un factor activ al progresului industrial și economic, are cel puțin două efecte importante asupra învățămîntului :

— pe de o parte învățămîntul de specialitate trebuie să asigure tot mai multe cadre de specialiști capabili să participe, din primele momente ale activității lor, la munca de cercetare și de transpunere în practică a rezultatelor acestor cercetări. Apare astfel problema găsirii compromisului optim între predarea problemelor clasice și a celor moderne, a cunoștințelor generale și a celor de o adîncă specialitate, a celor teoretice și a deprinderilor experimentale. Preocupările învățămîntului devin, prin calitatea și eficiența pregătirii date tinerilor specialiști, probleme ale dezvoltării economico-industriale a țării. Nu este lipsit de semnificații faptul că tocmai în statele cele mai dezvoltate industrial s-a început reorganizarea învățămîntului fizicii, s-a pus problema tehnicizării acestuia :

— pe de altă parte, ritmul rapid al dezvoltării științifice cere o reconsiderare a bagajului de cunoștințe generale pe care trebuie să le aibă orice om al zilelor noastre. Ne-am obișnuit ca descoperirile științifice să pătrundă atît de repede în viața de toate zilele, încît ceea ce ieri era o noutate științifică de răsunet azi să fie un lucru curent al vieții cotidiene sau pe buzele tuturor. Explicarea trăsăturilor și legilor acestor noi fenomene fizice este adesea dificilă, necesitînd cunoștințe profunde de fizică. De aceea se impune ca modernizarea învățămîntului fizicii să înceapă chiar cu predarea acestei discipline în școlile de cultură generală.

Astăzi, cadrele de fizicieni, spre deosebire de trecut, cînd erau absorbite în majoritate de învățămîntul mediu și foarte puține de învățămîntul superior sau de cercetare, sînt destinate într-o măsură foarte mare activităților de cercetare sau industriale. Acest lucru impune ca formarea fizicienilor să fie astfel realizată încît ei să poată trece direct de pe băncile școlii în producție. O astfel de formare poate fi asigurată numai în instituții puternice atît în ce privește cadrele didactice, cît și baza materială.

Schimbările viitoare în învățămîntul liceal vor trebui să ducă la o modificare adecvată a conținutului și organizării materialului de fizică predat în fiecare clasă, în sensul îmbinării cunoștințelor clasice fundamentale cu elementele moderne. De asemenea, este necesară îmbunătățirea și modernizarea metodicii de predare, asigurarea dotării materiale a laboratoarelor școlare, cît și găsirea unei forme eficiente de reîmprospătare a bagajului de cunoștințe al profesorilor de fizică.

Procesul de îmbunătățire a învățămîntului fizicii — sarcină principală a Comisiei de fizică a Ministerului Învățămîntului — nu constituie ceva complet nou în învățămîntul din țara noastră. În această direcție s-au obținut și pînă acum unele rezultate bune. Dintre eforturile anterioare amintim elaborarea unor manuale și cursuri de înalt nivel științific, dotarea unor laboratoare — în special în învățămîntul superior — organizarea unor consfătuiri de către Societatea de fizică și chimie etc. Acțiunile amintite au fost însă izolate, fără legătură organică între ele. Astfel, perfecționările aduse în învățămîntul liceal și în cel superior nu au fost în suficientă măsură coordonate. De asemenea, nu s-a încercat încă să se facă o analiză amănunțită a tuturor problemelor materiale și de cadre pe care le are învățămîntul de toate gradele, cît și a posibilități de rezolvare a unora dintre ele folosind pentru instruire baza materială — uneori incomplet utilizată — a institutelor de cercetare, de învățămînt superior, a industriei etc.

Comisia de fizică pleacă în activitatea sa tocmai de la neajunsurile observate pînă acum. Ideea este de a concentra eforturile disparate într-un singur organism care să analizeze temeinic situația existentă și posibilitățile reale ale învățămîntului fizicii pe plan mondial și la noi în țară și, în funcție de sarcinile de perspectivă ce stau în fața fizicii românești, să facă o serie de recomandări Ministerului Învățămîntului.

— Cum se va desfășura activitatea comisiei ?

— Sîntem în perioada de organizare și de întocmire a programului de lucru. Se va lucra pe trei subcomisii — cea a învățămîntului

(Continuare în pag. a 3-a)

VALORIFICAREA CERCETĂRII PRIN INVENȚII ȘI INOVAȚII

Învățămîntul dispune de un imens potențial creator. Acest potențial s-a afirmat în nenumărate rînduri prin valoroase lucrări, creații, invenții și inovații. Condițiile create în prezent cercetării științifice din universități și institute dau largi posibilități de afirmare a ideilor noi, a gîndirii îndrăznețe. Învățămîntul va putea să contribuie astfel cu eficiență sporită la progresul științei și tehnicii contemporane.

Vineri, 20 noiembrie a.c., la Ministerul Învățămîntului a avut loc o consfătuire cu tema „Valorificarea cercetării prin invenții și inovații", la care au luat parte cadre didactice din institutele de învățămînt superior și cercetători din institutele pendinte de Ministerul Învățămîntului.

În cuvîntul de deschidere prof univ. **Mircea Malița**, ministrul învățămîntului, a vorbit despre sarcinile actuale ale cercetării științifice desfășurate de cadrele didactice, despre liniile directoare ale activității viitoare în domeniul invențiilor și inovațiilor, subliniind necesitatea sporirii contribuției învățămîntului la îmbogățirea tezaurului național al inteligenței și al gîndirii creatoare.

În continuare, Comisia pentru cercetarea științifică din cadrul ministerului a prezentat o informare asupra rezultatelor obținute în acest domeniu și s-au dus discuții privind valorificarea mai eficientă a cercetării prin invenții și inovații.

Cu acest prilej am notat cîteva date interesante care credem că merită a fi reținute. În ultimii ani un număr însemnat de invenții și inovații realizate de cadrele didactice și cercetătorii din institutele aparținînd Ministerului Învățămîntului au cucerit înalte aprecieri în cadrul unor tîrguri și saloane internaționale, nouă invenții fiind distinse cu medalii de aur. Printre acestea se numără procedeul pentru rambleiajul hidrodinamic al profesorului V. Harnaj de la Institutul de petrol, gaze și geologie, distins în septembrie 1970 cu medalia de aur la Salonul internațional al invențiilor de la Oberhausen (R.F.G.). Acest procedeu a fost aplicat cu deosebit succes la construcțiile edilitare de pe litoral, ducînd numai în 1968 la realizarea unor economii de peste 18 milioane lei. Invenția „Compoziții din material plastic pentru piese de frînă", concepută în cadrul Institutului politehnic din Timișoara de un colectiv condus de conf. ing. I. Sulea, a fost brevetată în 9 țări și a primit medalia de aur la Salonul internațional de la Bruxelles — 1969.

În total în anul 1969 în unitățile aparținînd Ministerului Învățămîntului s-au înregistrat un număr de 60 de propuneri de invenții și 227 propuneri de inovații, aplicîndu-se totodată 44 invenții și 193 inovații, cu o eficiență totală de peste 6 500 000 lei. În prezent în patrimoniul Ministerului Învățămîntului și al unităților sale figurează 369 propuneri de invenții și inovații avînd ca obiect instalații dispozitive și aparatură de instruire programată, mijloace și materiale didactice, precum și substanțe chimice, procedee și metode tehnologice din diferite ramuri economice. Dintre acestea amintim aparatele de examinat după program — cinci invenții realizate de ing. Ion Munteanu de la Institutul politehnic din Timișoara, aplicate cu rezultate concludente în procesul de învățămînt din institut și aflate în curs de definitivare pentru a fi puse și la dispoziția altor unități de învățămînt din țară. Alte invenții, al căror prototip a și fost realizat sînt în curs de experimentare în vederea generalizării lor. Multe din acestea au aplicabilitate în procesul de învățămînt. Așa sînt „Schema logică pentru verificarea cunoștințelor", inițiată de ing. I. Soceneanțu, de la Institutul politehnic din Timișoara, „Mașinile electronice pentru transmiterea, consultarea, verificarea și notarea cunoștințelor", realizate de un colectiv condus de ing. Aurel Berinde, de la același institut, „Dispozitiv electronic pentru verificat cunoștințele" de ing. Eugen Pop, de la Institutul de construcții din București, „Aparat pentru examinarea în grup a elevilor" de ing. Ilie Lazăr, de la Universitatea din Iași, „Aparat pentru verificarea cunoștințelor" de ing. Gh. Clipici, de la Institutul de medicină din București și altele.

Recenta consfătuire privind valorificarea cercetării prin invenții și inovații va duce fără îndoială la îmbunătățirea muncii din acest domeniu, va stimula inițiativa creatoare, legînd-o mai strîns de progresul și dezvoltarea tehnicii și producției contemporane, de perfecționarea continuă a vieții sociale, culturale și științifice.

Alegerile sindicale

Recenta plenară a Consiliului Central al U.G.S.R. a aprobat ca în cursul lunii decembrie să se desfășoare adunările pentru dări de seamă și alegeri la nivelul grupelor sindicale.

Acest eveniment din viața organizațiilor sindicale constituie prilejul unei retrospective a anului parcurs de la precedentele alegeri, marchează rezultatele și stadiul constituirii unei experiențe, a unui stil de muncă propriu, confirmă eficiența acțiunilor întreprinse pe traiectul obiectivelor stabilite în raport cu sarcinile etapei și definește mai precis coordonatele pe care se va înscrie activitatea sindicală de viitor. Totodată, adunările pentru dări de seamă și alegeri permit examinarea și aprecierea gradului de angajare a celor alesi în biroul grupei, modalitățile de acțiune pe linia cerințelor statutului, a celor exprimate de membrii organizației sau transmise din partea organelor superioare, oferă condiția afirmării opțiunii de a alege în birourile grupelor pe cei mai merituoși și devotați salariați, dotați cu un înalt simț al datoriei față de sarcinile profesionale proprii sau obștești. Ca etapă importantă a vieții de organizație, adunările de dări de seamă și alegeri trebuie să ducă în același timp la diversificarea activității grupelor sindicale — verigă importantă în structura organizatorică a U.G.S.R. — la creșterea contribuției pe care o aduc membrii de sindicat la îndeplinirea sarcinilor ce decurg din programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate elaborat de Congresul al X-lea al P.C.R., la întărirea răspunderii și disciplinei în muncă a tuturor salariaților, indiferent de funcția pe care o dețin.

Organizarea adunărilor de dări de seamă și alegeri creează premize favorabile pentru o analiză profundă și multilaterală a muncii desfășurate pentru mobilizarea membrilor de sindicat în vederea întîmpinării Congresului Uniunii Generale a Sindicatelor din primăvara anului viitor cu noi și remarcabile contribuții în toate sectoarele de activitate.

Pentru îndeplinirea acestor complexe sarcini, comitetele sindicatelor din învățămînt, birourile grupelor sindicale sînt chemate să acorde o deosebită atenție pregătirii dărilor de seamă. Acestea vor trebui să aducă în centrul atenției participanților problemele pregătirii și perfecționării profesionale a cadrelor didactice și a celorlalți salariați din unitățile de învățămînt, ale sprijinului acordat conducerilor de școli în organizarea rațională a muncii personalului didactic și auxiliar, ale folosirii cu maximum randament a capacității profesionale, a aptitudinilor organizatorice și gospodărești ale fiecărui membru de sindicat printr-o echitabilă și corespunzătoare repartizare a sarcinilor obștești. De asemenea dările de seamă trebuie să analizeze contribuția organizației sindicale la instaurarea în școli a unui climat de muncă creatoare, de ordine și disciplină, de dăruire generoasă în vederea formării unei generații apte să răspundă competent multiplelor cerințe ale societății noastre contemporane și ale progresului ei. Biroul grupei sindicale va informa pe membrii de sindicat asupra modului cum colaborează cu conducerea școlii în asigurarea unor condiții optime de muncă, pe baza prevederilor Statutului personalului didactic. Folosind autoritatea cu care este investit, biroul grupei sindicale se va manifesta și cu acest prilej ca exponent al celei mai înaintate opinii și conștiințe profesionale și va milita pentru respectarea legalității socialiste, a legislației școlare, pentru promovarea intereselor superioare ale învățămîntului, pentru relații de muncă principiale și colegiale în scopul îndeplinirii exemplare a sarcinilor școlii. Darea de seamă prezentată de biroul grupei sindicale va reflecta de asemenea activitatea proprie, măsurile adoptate cu prilejul adunărilor trimestriale și rezultatele obținute, acțiunile organizate din inițiativa grupei sindicale pentru cadrele didactice, pentru personalul didactic ajutător, pentru personalul administrativ și de îngrijire. Important este ca darea de seamă să atragă și să rețină atenția membrilor de sindicat asupra celor mai esențiale aspecte de muncă, să releve laturi și trăsături ale muncii colectivului și membrilor de sindicat apte să suscite dezbateri vii, constructive și mobilizatoare.

În acest sens comitele sindicatelor, prin membrii repartizați să ajute și să participe la adunările grupelor, au datoria să acționeze în așa fel încît să asigure acestor adunări un pronunțat caracter de lucru. Pentru aceasta este necesar să se anunțe din timp membrii de sindicat asupra datei și locului adunării, asupra principalelor probleme care urmează să fie analizate, să se asigure un climat propice dezbaterilor deschise, expunerii critice și autocritice, formulării de opinii, sugestii și propuneri. Pe baza acestora, în același spirit se cer concretizate măsuri corespunzătoare menite să asigure o crește-

Prof. ELENA COJAN
secretar al Comitetului
Uniunii sindicatelor
din învățămînt și cultură

(Continuare în pag. 3-a)

Filmul-lecție „Columna lui Traian" premiat în competiție pedagogică internațională

Recent, juriul concursului anual de programe educative inițiat de Societatea de televiziune japoneză a acordat premiul Abe, pentru programe educative excelente, filmului-lecție „Columna lui Traian" realizat de Televiziunea Română. Valoarea premiului este subliniată de faptul că la această competiție telepedagogică, asistată de un juriu compus din 14 experți din 12 țări, participă cu programe educative organizații de televiziune din toate continentele.

Încadrat în ciclul de istorie a României pentru elevii din clasele a VIII-a, filmul-lecție „Columna lui Traian", realizat de Erika Petrușa și Tatiana Sireteanu cu sprijinul competent al istoricilor Dumitru Almaș și Hadrian Daicoviciu, reușește — prin modalitățile specifice televiziunii — să completeze pe plan informațional și afectiv cunoștințele și imaginile oferite de profesor în clasă. Constituind un convingător și original act de nastere al poporului român, Columna lui Traian, cu basoreliefurile sale în marmură albă, oferă un material ilustrativ deosebit de prețios. Valorificat din punct de vedere documentar-artistic pe coordonatele didactice specifice programelor de telescoală, acest mesaj al trecutului a oferit posibilități inedite pentru realizarea unei emisiuni școlare despre formarea poporului român. Primul capitol al acesteia, intitulat „Monumentul", înfățișează Columna, creație a renumitului arhitect al antichității Apolodor, ridicată la Roma, pentru a cinsti victoria împăratului Traian asupra dacilor. Al doilea capitol, „Dacii și romanii", prezintă basoreliefurile în spirală care ornează columna, prilej pentru a caracteriza — pe baza detaliilor — cele două popoare și pe conducătorii lor. Intitulat „Înclestarea", cel de al treilea capitol ilustrează bătăliile crîncene purtate între daci si romani între anii 101—106. Modalitatea artistică — și în acelasi timp didactică — aleasă de realizatori a valorificat specificul oferit de televiziune, posibilitatea ca basoreliefurile — grație copiilor care există în țară — să prindă viață cu ajutorul unor secvențe din filmul artistic „Dacii" și a coloanei sonore sugestive care însoțește expunerea. Aceasta a oferit narațiunii un plus de atractivitate și intensitate emotivă.

Succesul acestui film este o probă evidentă, care merită să fie luată în considerare de către cei interesati să contribuie la modernizarea învățămîntului prin televiziunea scolară. Oricît de tînără ar fi aceasta la noi în țară în comparatie cu alte țări, succesele de început o situează pe un teren competitiv pe plan mondial si oferă perspective de dezvoltare a acestui mijloc audio-vizual modern.

ANDREI COVRIG

PE TEMA INSTRUIRII TEHNICO-PRODUCTIVE A ELEVILOR

Realizările unor pasionați profesori

O scrisoare primită cu cîteva săptămîni în urmă de la profesorul Marin Stanca, inspector șef la Inspectoratul școlar al județului Olt, președintele Consiliului județean al pionierilor ne relata pe două-trei pagini activitatea practică pe care o desfășoară elevii unor școli din județ, „treaba strașnică" pe care o fac cîțiva profesori îndrăgostiți de muncă, de școală, cîțiva pasionați pedagogi. Pentru reporteri conținutul scrisorii era ispititor, dar prea concis. Autorul fusese din cale afară de zgîrcit cu amănuntele. Drept urmare am plecat la Slatina să vedem chiar noi în ce constă „treaba strașnică" pe care o fac pasionații profesori și elevi despre care se vorbea în scrisoare.

— Unde să poposim întîi? — l-am întrebat, odată ajunși la inspectorat, pe tovarășul Stanca.

— Asta-i la voia dumneavoastră — ne-a răspuns. S-ar putea să vă opriți la Leleasca, o comună din nordul județului. Este acolo un director de școală, I. Mita, care împreună cu soția lui, Doina Mita a transformat școala într-o adevărată fermă. Școlarii de acolo sînt și vestiți crescători de viermi de mătase. Au cîștigat în ultimii ani cîteva zeci de mii de lei de pe urma lor. Vara trecută s-au îmbogățit cu încă cîteva zeci de mii de lei de pe lotul școlar. Au cultivat usturoi. Știau că lipsește în împrejurimi și s-au gîndit să suplinească ei lipsa. Cu acești bani și-au înzestrat laboratoarele cu foarte multe aparate moderne. Sau poate vreți să mergeți la Bistrița, la Marginea sau la Greci. Aici, de cîțiva ani, școlarii au devenit adevărați agricultori. Au creat pe lîngă școală micro-stupine și scot anual cîteva zeci de kilograme de miere și ceară. Cei de la Bistrița lucrează și în cadrul cooperativei, care le-a pus la dispoziție cîțiva stupi. Au contract cu cooperativa pentru mierea pe care o produc. Puteți merge și la Drăgănești. Ați avea de văzut acolo o mulțime de lucruri interesante în ceea ce privește munca practică. Sau să vedeți mai întîi ceva chiar în Slatina. La Școala generală nr. 3, de exemplu. Este acolo un atelier în care se lucrează tot felul de obiecte.

Ne-am hotărît să începem cu Slatina. Școala generală nr. 3 se află spre marginea orașului. O clădire mare, etajată, o curte largă. Conduși de director, intrăm direct în atelier. Dintr-o privire ne-am dat seama că ne aflăm într-un atelier în adevăratul înțeles al cuvîntului, adică într-un loc unde se muncește efectiv, unde este zgomot de rindea, de ciocan, de pilă, unde trebuie să stai cu mînecile suflecate. Cele două încăperi erau pline de elevi și fiecare era ocupat cu cîte ceva. Unul strunjea o piesă metalică, rotundă. „Este pentru o balama" — ne-a spus. Altul dădea la rindea o scîndură, ca să facă din ea niște obiecte de uz casnic. Un altul meșterea nu știu ce la un aparat. Totul se făcea cu seriozitate, temeinic, cu tragere de inimă și îndemînare.

— Iată că elevii noștri pot mînui o unealtă tot atît de bine cum mînuiesc creionul — i-am spus, zîmbind, profesorului maistru Dumitru Constantin, care se afla acolo, în mijlocul „muncitorilor" săi.

— Cum să nu poată? — ne-a răspuns el.

Am stat mai mult de vorbă cu maistrul Dumitru Constantin și ne-am convins că el îndeplinește într-adevăr, aici, în acest atelier, o „treabă strașnică" cu elevii. Pasiunea „făcutului și desfăcutului" o are, după cum ne-a spus, de copil. Și această pasiune vrea s-o transmită și elevilor.

— Vreau să-i învăț să facă orice. De la cel mai simplu, pînă la cel mai complicat lucru. În viață ai nevoie să știi de toate. Am început cu obiecte simple, necesare activității lor de școlari: echere, penare, linii etc. Toți au acum rechizite confecționate în atelier. Apoi am trecut la aparate și piese de care este nevoie la lecțiile de fizică sau chimie. Priviți la bobinele acestea, cu cîtă precizie și migală sînt executate. Elevii le-au făcut și toată școala se folosește de ele. Avem o mulțime de alte asemenea piese lucrate în atelier. I-am învățat și cum se montează o instalație electrică pentru un apartament. Le-am desenat schema, le-am făcut devizul, am discutat teoretic această problemă și apoi am trecut la executarea practică a schemei. De la un timp ne-am gîndit să facem o serie de obiecte necesare într-o gospodărie și care nu prea se găsesc în comerț. Am executat, de exemplu, niște balamale pe care dorim să le valorificăm prin magazinul „Ferometal". Am confecționat apoi niște clești de spart nuci, pentru care am fost premiați la concursul „Minitehnicus", precum și clești de ceaprazuit, pe care de asemenea îi vom oferi spre vînzare. Pe cei mai mici îi învăț să confecționeze jucării pe care le vom oferi grădinițelor. I-am mai învățat un lucru care le va folosi mult — și anume, să lege cărți. Am înjghebat chiar o mică legătorie și pînă acum am legat cîteva zeci de volume.

Privim pe rînd obiectele lucrate în atelier. Sînt sumedenie și foarte variate. Un adevărat magazin universal. Și toate executate de elevi. Pe lîngă acestea, în atelier sînt o mulțime de materiale care-și așteaptă rîndul la prelucrare: lemn de tei, tablă, sîrmă, țeavă. Maistrul și-a obișnuit elevii să nu lase nimic la o parte, pentru că orice rest poate fi valorificat. „Mai ales că — ne spune el — problema aprovizionării atelierelor școlare cu materiale este deocamdată nerezolvată. Ne descurcăm deci fiecare cum putem".

Am plecat de la Școala generală nr. 3 cu convingerea, încă o dată confirmată, că nimic nu este greu, imposibil atunci cînd există simț de răspundere, interes și dragoste de muncă.

Același lucru aveam să-l constatăm și în urma popasului pe care l-am făcut la Școala generală din Drăgănești. Este la școala aceasta un director — Ilie Matei îl cheamă — cu un autentic spirit gospodăresc, cu o minte ageră, întreprinzătoare. De la început ne-a declarat, cu convingere, că orice școală se poate autodota valorificînd produsele realizate prin munca practică a elevilor, că orice școală rurală sau urbană poate oferi unităților comerciale, economiei, produse care să poată sta alături de cele ale industriei locale. Experiența muncii sale — pe care ne-a relatat-o conducîndu-ne prin școală, și pe aleile lotului școlar — îi permite să aibă această convingere. În cîteva cuvinte spus — începînd de la podul școlii pînă la terenul care o înconjoară, totul a fost valorificat. În pod elevii cresc sute de porumbei, din care periodic vînd cooperativelor agricole, grădinilor zoologice sau unor crescători. Dar ceea ce a făcut cunoscută școala (și i-a adus venituri de zeci de mii de lei) este lotul școlar sau mai bine-zis pepiniera școlii. Elevii au plantat acolo plopi repede crescători, castani, trandafiri, conifere și multe alte plante. Toate sînt valorificate. Orașul Drăgănești este plin de plopi, de castani și trandafiri cumpărați de la școală. Au dat și școlilor și comunelor din împrejurimi. Mai ales trandafiri. Cu multă grijă se ocupă, elevii și de livada școlii, de unde în vara și toamna aceasta au recoltat sute de kilograme de fructe pe care le-au vîndut prin cooperative. Din sumele obținute în ultimii ani s-a construit o clădire mare, prevăzută cu o sală de sport și trei ateliere. Toate sînt aproape gata și directorul ne-a condus prin ele cu multă mîndrie. Tot din valorificarea produselor agricole se vor cumpăra pentru atelierul de croitorie două mașini de cusut și una de tricotat. Și planurile nu se opresc aici...

Dornici să cunoaștem totul am întîrziat atît de mult la Slatina și Drăgănești, încît n-am mai avut cînd vizita și celelalte școli. Am înțeles însă din cîte am văzut cu ochii noștri, ca și din felul cum vorbeau inspectorii, dascălii și elevii pe care i-am întîlnit, că pretutindeni, în județ, există un element comun care unește și definește școlile: activitatea vie, legată de realitățile concrete ale vieții noastre, ale învățămîntului nostru. O activitate care împletește firesc instrucția cu educația prin muncă și pentru muncă.

MONICA VERDEȘ

În clasa I a Școlii generale Nr. 199 din Capitală.

Atenție noțiunilor de morfologie și sintaxă

Noțiunile de morfologie și de sintaxă au un rol important în formarea gîndirii logice a elevilor din clasele mici, ca și în înarmarea lor cu deprinderi de exprimare corectă. Tocmai de aceea învățătorul este chemat să se ocupe foarte atent de studiul noțiunilor respective asigurîndu-i un caracter creator, punînd de acord datele din manuale cu prevederile programelor, înlăturînd, în cunoștință de cauză, posibilele erori ale unor manuale și completînd sub aspectul exemplificărilor sau al observațiilor aceste manuale.

Se știe, de pildă, că în ansamblul noțiunilor de morfologie, care se predau în clasele I—IV un loc de prim rang îl ocupă **substantivul**. În general, problemele sale sînt tratate corespunzător în manual. Se mai menține însă denumirea de **lucru** pentru numele de plante pentru numele de fructe, de forme de relief, de așezări umane, de țări, ape, munți, reviste. E adevărat că, privită din punctul de vedere al particularităților de vîrstă ale elevilor, această denumire se reține mai ușor, e mai comodă, dar caracterul ei prea general poate produce unele nedumeriri în mintea elevilor de clasa a IV-a. Asemenea nedumeriri pot fi însă ușor înlăturate prin exemplificări adecvate, astfel încît elevii să înțeleagă că lucrul este, așa cum ne arată dicționarele, „obiectul material realizat prin munca omului", deosebit deci de celelalte categorii de „obiecte gramaticale". Tot la acest capitol trebuie îmbunătățită și dozarea exemplelor date la definiția substantivului, aducîndu-se în discuție, pe lîngă categoriile de substantive amintite de manuale, și numele de păsări, insecte sau de fenomene ale naturii, nume care, mai ales la clasa a III-a, lipsesc din manual.

Deși **articolul hotărît enclitic** se studiază numai în clasa a IV-a, prezența sa la anumite substantive (cum ar fi **băieții, tigrii, copiii, fiii** etc.), incluse în exercițiile privitoare la articol și la substantiv din manualele claselor a III-a și a IV-a, obligă pe învățător să evidențieze modul de ortografiere a acestor cuvinte însoțite de articol.

O dată cu exemplificările și exercițiile recapitulative destinate însușirii noțiunii de **adjectiv**, în manualele de clasa a III-a și a IV-a ar trebui semnalată poziția adjectivului față de substantiv (după sau înaintea acestuia — cf. patrie **frumoasă, vestitele** saline) și față de verbul copulativ **a fi** (după sau înaintea acestuia — cf. Valea sa este **frumoasă** și **bogată, Frumoasă** ești, patria mea!), ușurîndu-se astfel înțelegerea atributului adjectival și a structurii predicatului nominal.

Un loc tot atît de important ca al substantivului, în morfologia studiată în clasele I—IV, ocupă și **verbul**. În clasa a IV-a se dau la acest capitol exemple cu verbe din toate categoriile, precum și cu unele locuțiuni verbale, dar printre ele nu se află decît o singură expresie verbală impersonală, deși elevii, care studiază predicatul nominal, le-ar fi putut analiza. Este deci necesar ca învățătorul să suplinească această lacună. De asemenea, deoarece manualul nu precizează modalitatea de analiză a locuțiunilor verbale, s-ar cuveni ca învățătorul să arate elevilor că îmbinări ca **să deie curaj** (să încurajeze), **pune în mișcare** (mișcă) sau **am dat ajutor** (am ajutat) au un înțeles unitar și funcție sintactică de predicat verbal, în comparație cu **să deie bani, pune pe masă** și **am dat obiecte**. În felul acesta evităm deformarea realității lingvistice și transmitem elevilor cunoștințe științifice.

Desigur, valorile semantice și funcțiile sintactice ale pronumelor reflexive (indiferent de originea lor) nu pot fi înțelese de către elevii clasei a IV-a. De aceea considerăm că formele verbale însoțite de asemenea pronume (în D sau în A) ar trebui subliniate și analizate integral de către învățător ca niște unități semantice și gramaticale. În felul acesta s-ar evita analizele false din punct de vedere semantic și gramatical pe care le face manualul. În propoziția „Te uiți bine la el" nu numai **uiți** reprezintă forma verbală cu funcție de predicat, cum greșit subliniază acest manual la p. 168, ex. 71, ci întreaga construcție **te uiți** (privești), care este un alt verb decît **uiți** (nu reții). Socotim de asemenea obligatorie pentru învățător în predarea verbului (și a predicatului) și integrarea în forma verbală (sau în structura predicatului) a negației **nu** care însoțește verbul (cf. **n-am auzit, nu vei aduce** etc.), deoarece manualele nu fac nici o mențiune cu privire la această unică modalitate de analiză.

La rîndul lor exemplificările care privesc **cuvintele de legătură** din manualul de clasa a IV-a ar trebui îmbogățite, prin intervenția învățătorului, cu fraze care să includă și conjuncții subordonatoare din moment ce capitolul despre frază al acestui manual consemnează construcții cu conjuncțiile **căci dacă** și **că**.

Trecînd la **problemele de sintaxă** vom observa că manualele claselor a III-a și a IV-a nu motivează în nici un fel denumirea de **parte principală** și **parte secundară** de propoziție. Este deci necesar să li se arate elevilor că părțile principale constituie minimul necesar existenței unei propoziții, fără a fi subordonate gramatical altora, în timp ce **părțile secundare**, dimpotrivă, constituie compliniri ale înțelesului părților principale, ele fiind de obicei subordonate acestora **din punct de vedere gramatical**. Prin exemple și scheme adecvate, elevii claselor a III-a și a IV-a pot înțelege că părțile principale constituie miezul propozițiilor dezvoltate, centrii lor de organizare, în jurul cărora gravitează părțile secundare.

Considerăm că trebuie înlăturată tendința unor cadre didactice de a renunța la întrebarea **ce**, pusă pentru aflarea subiectului, din cauza nepotrivirii ei în unele situații și de teama confuziei subiectului cu complementul direct. Folosirea ei se justifică prin conținutul lexical al pronumelui interogativ **ce**, apt de a face referire numai la numele de lucruri, numele de materie, numele abstracte de diferite categorii și pronume nehotărîte — toate cu funcție de subiect pe lîngă verbe predicate — cf. Se aude **clopoțelul**, Se seamănă **grîu**, Începe **o eră nouă**, **Așteptarea** îl supără, S-a întîmplat **ceva** etc. Aceasta, în opoziție cu **cine**, care este apt de a face referire atît la numele de persoană (cf. **Muncitorii** lucrează, **Victor** a fost numit responsabil, **Ei** se îmbracă, **Unii** s-au oprit, **Aceștia** se băteau etc.), cît și la numele de viețuitoare, dată fiind asemănarea dintre acțiunile acestora și acțiunile umane (cf. **Păsărelele** au năvălit în stoluri, **Albinele** și-au pornit colinda, **Fluturii** joacă etc.). Există și situații în care **cine** face referire și la numele de lucruri: atunci cînd unele acțiuni atribuite curent oamenilor și viețuitoarelor sînt atribuite și neînsuflețitelor — cf. **Curentul electric** pune în mișcare fabrici. **Furnalul** are o înfățișare sărbătorească, **Steagul** ne face semne etc.

Deși articolul adjectival și gradele de comparație nu se studiază la clasele a III-a și a IV-a, totuși exercițiile privitoare la **atribut**, care includ exemple de acest gen, obligă pe învățător să ia împreună atît adjectivele cu articolele adjectivale (cf. vara **cea luminoasă**, tractoristul **cel harnic**, toamna **cea întunecată**, ploaia **cea repede** etc.) cît și adjectivele cu elementele care ajută la realizarea acestor grade (cf. minele **cele mai bogate**, **cea mai ușoară adiere**, încăperi **foarte înalte**, stîlpi **foarte groși** etc.).

Cît despre construcțiile adjectivale sau verbale care se analizează numai la nivelul facultății ca elemente predicative suplimentare și pe care le găsim consemnate și în manualele acestor clase (cf. El a zburat **vesel** spre cer. Păsărelele ciripesc **voioase**, Ele șoptiră **întorcînd** fețele etc.), credem că cea mai nimerită interpretare ce li se poate da este aceea de complement și nu de atribut. Poziția lor față de verbul predicat îi orientează pe elevi cu ușurință către o asemenea interpretare, mai apropiată de nivelul la care înțeleg ei categoriile sintactice.

Cele arătate mai sus pledează insistent pentru discernămînt în predarea gramaticii, pentru caracterul creator al transmiterii cunoștințelor de limbă.

Lect. univ.
GH. CONSTANTINESCU

Lucrările comisiei permanente a M.A.N. pentru învățămînt, știință și cultură

Miercuri, 25 noiembrie a.c., la Palatul Marii Adunări Naționale, a avut loc o ședință de lucru a Comisiei permanente pentru învățămînt, știință și cultură, prezidată de tovarășul prof. univ. Constantin Dinculescu, președintele comisiei.

La ședință au participat ca invitați deputați, membri ai altor comisii permanente ale Marii Adunări Naționale, activiști de stat din domeniul învățămîntului.

Din însărcinarea Consiliului de Stat, comisia a analizat Informarea Ministerului Învățămîntului privind realizarea învățămîntului obligatoriu de 10 ani și pregătirea tehnică practică a elevilor în funcție de nevoile economiei, prezentată de tovarășul Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului.

La discuție au participat numeroși deputați și invitați care, în cuvîntul lor, au făcut aprecieri pozitive cu privire la realizările obținute, observații și propuneri.

Aprecierile făcute de comisie în urma dezbaterilor, însoțite de concluziile și propunerile acesteia, urmează să fie înaintate Consiliului de Stat.

Un nou regulament pentru concursurile de manuale și alte genuri de lucrări din profilul E.D.P.

Recent a fost definitivat și aprobat, printr-un ordin al ministrului învățămîntului, Regulamentul pentru desfășurarea concursurilor privind elaborarea de manuale școlare ilustrații, texte literare și alte genuri de lucrări, făcînd parte din profilul Editurii didactice și pedagogice.

Noul regulament cuprinde îmbunătățiri substanțiale față de regulamentul anterior, la elaborarea lui luîndu-se în considerare sugestiile făcute în presă și la diferite consfătuiri ale cadrelor didactice din învățămîntul de cultură generală. Printre aceste îmbunătățiri se înscriu modalitățile de depunere a lucrărilor de constituire a comisiilor, de cercetare și apreciere a lucrărilor, precum și sistemul de premiere. De asemenea, regulamentul prevede că, pe lîngă concursul de manuale școlare, se vor institui concursuri și pentru ilustrații, texte literare, caiete de lucrări practice, cartea profesorului etc.

La concursuri pot participa cadre didactice din învățămîntul de toate gradele, scriitori, cercetători, oameni de știință și artă, graficieni, specialiști din producție. Conținutul lucrărilor prezentate la concursuri trebuie să fie în concordanță cu programele școlare și cu indicațiile specificate cu prilejul deschiderii fiecărui concurs.

În legătură cu modul de alcătuire a comisiilor pentru concurs și de verificare a lucrărilor prezentate regulamentul precizează că pentru fiecare titlu se va numi o comisie alcătuită din cadre didactice, delegați ai Editurii didactice și pedagogice, ai Institutului central de perfecționare. Din comisiile pentru concursurile de texte literare și din cele pentru concursurile de ilustrare a manualelor și altor genuri de lucrări didactice vor face parte și cîte un delegat al Uniunii scriitorilor și respectiv al Uniunii artiștilor plastici.

Premiile și mențiunile concursului de manuale pentru licee teoretice, de specialitate și pentru învățămîntul profesional și tehnic se ridică la suma de 12 000 lei pentru premiul I, 10 000 lei pentru premiul II, 6 000 lei pentru fiecare dintre cele două mențiuni ce se pot acorda. Aceleași premii sînt prevăzute și pentru „Cartea profesorului" (metodici). La manualele adresate claselor V — X se vor putea acorda un premiu I de 10 000 lei, un premiu II de 7 000 lei și două mențiuni a cîte 4 000 lei, iar la manualele claselor I-IV un premiu I de 8 000 lei, un premiu II de 6 000 lei și două mențiuni a cîte 3 000 lei fiecare. Pe lîngă aceste premii și mențiuni autorii și ilustratorii lucrărilor premiate la concursuri vor primi, în cazul editării lucrărilor respective, și drepturile de autor.

Pentru a stimula o cît mai largă participare la concursuri regulamentul mai prevede restituirea cheltuielilor de dactilografiere autorilor cărora nu li s-au acordat premii și mențiuni.

Modul de organizare a cursurilor de informare științifică a personalului didactic

Printr-un ordin al ministrului învățămîntului a fost reglementat modul de organizare a cursurilor de informare științifică și pedagogică pentru profesorii din învățămîntul de cultură generală și pentru personalul didactic din învățămîntul profesional și tehnic. Potrivit acestui ordin, activitatea de perfecționare a personalului didactic din învățămîntul de cultură generală se realizează de către Institutul central de perfecționare și filialele sale, iar a personalului didactic din învățămîntul profesional și tehnic, de către Centrul de cercetare pedagogică și de perfecționare a personalului didactic din învățămîntul profesional și tehnic din București.

Pentru informarea științifică de specialitate și pedagogică a profesorilor din învățămîntul de cultură generală și a personalului didactic din învățămîntul profesional și tehnic se organizează cursuri în timpul anului școlar, cu înlocuirea la catedră; cursuri serale, în timpul anului școlar, cu continuarea activității la catedră; cursuri în timpul vacanțelor școlare.

Înlocuirea la catedră a profesorilor programați la cursurile periodice de informare științifică se va asigura de către ceilalți profesori din școală sau de către profesori de la alte școli din aceeași localitate; la școlile unde nu este posibilă înlocuirea cu profesori de aceeași specialitate, orele vor fi distribuite profesorilor de la alte specialități, care vor preda în aceste ore obiectul lor. La reîntoarcerea titularului, înlocuitorii îi vor ceda un număr egal de ore.

Durata seriilor la cursurile periodice de informare se stabilește diferențiat (14-30 zile), în funcție de complexitatea problemelor fiecărei discipline de învățămînt.

Personalul didactic trimis la cursurile periodice de informare beneficiază de drepturile prevăzute de art. 11 din Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 129/1959.

---

secvențe

Ședință de lucru la Ministerul Învățămîntului

Marți, 24 noiembrie a.c., la Ministerul Învățămîntului a avut loc o ședință de lucru la care au participat inspectorii șefi și inspectorii cu probleme de personal de la inspectoratele școlare județene.

În prima parte a ședinței s-au purtat discuții cu privire la regulamentul privind numirea, transferarea și evidența personalului didactic, întocmit pe baza Statutului personalului didactic. După cum se știe regulamentul elaborat anterior a avut valabilitate numai în anul școlar 1969—1970, urmînd să fie definitivat anul acesta. Numeroși participanți la ședință au făcut în acest sens propuneri de îmbunătățire a regulamentului.

În a doua parte a ședinței a luat cuvîntul tovarășul Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului, care a dat unele indicații și a făcut recomandări privind activitatea de viitor în domeniul mișcării personalului didactic. În continuare vorbitorul s-a oprit pe larg asupra instruirii tehnico-practice în învățămîntul de cultură generală. După ce a subliniat însemnătatea acestei importante acțiuni, care va avea puternice efecte instructive și educative în pregătirea tineretului școlar, adjunctul ministrului învățămîntului s-a oprit asupra posibilităților concrete de aplicare a recentelor instrucțiuni ale ministerului privind introducerea acestei activități, care este înglobată în planul de învățămînt. S-a reliefat necesitatea ca inspectoratele școlare și conducerile de școli să dovedească în acest domeniu un deosebit spirit de inițiativă, să studieze în amănunt și să ia în seamă condițiile locale, specificul economiei din fiecare județ și fiecare localitate, de acest lucru depinzînd în bună măsură reușita instruirii tehnice și practice a elevilor.

Au fost înfățișate apoi variate forme în care poate fi organizată instruirea practică în școlile generale și în licee, în mediul urban și în mediul rural, pentru fete și pentru băieți. Au fost de asemenea sugerate diferite modalități de alcătuire a programului zilnic, săptămînal și lunar de activitate și s-au dat indicații privind notarea elevilor și recrutarea conducătorilor de practică.

În încheiere, vorbitorul a subliniat elasticitatea pe care o permit instrucțiunile în alegerea formelor și conținutului concret de realizare a instruirii practice și a recomandat inspectoratelor școlare județene să solicite în această amplă acțiune sprijinul tuturor organelor locale, al întreprinderilor industriale și agricole, al cooperativelor agricole de producție, să antreneze în instruirea elevilor cadre tehnice cu înaltă pregătire profesională.

Un deceniu de activitate a Institutului Pedagogic din Tîrgu-Mureș

Sîmbătă 21 noiembrie a.c. Institutul pedagogic din Tg. Mureș a sărbătorit 10 ani de activitate. La festivitatea la care au participat cadrele didactice, studenții institutului, precum și numeroși invitați, conf. univ. I Lapohos, rectorul Institutului, a vorbit despre activitatea pe care a desfășurat-o acest lăcaș de învățămînt unde se pregătesc laolaltă studenți români și maghiari. Avînd în 1960 11 catedre, 20 de cadre didactice și 153 de studenți, institutul a ajuns să aibă în acest an școlar 5 facultăți, 100 de cadre didactice și 1 300 de studenți. În cursul celor 10 ani institutul s-a îmbogățit cu 15 laboratoare, cu o bibliotecă ce cuprinde 65 000 de volume, cu două moderne cămine pentru studenți.

Cu prilejul sărbătoririi, cadrele didactice și studenții institutului au trimis o telegramă Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, prin care își exprimă sentimentele de dragoste fierbinte și devotament față de partid, pentru grija cu care au fost înconjurați în cei 10 ani de muncă desfășurată pentru creșterea generațiilor de profesori și educatori.

„Vă putem raporta, stimate tovarășe Ceaușescu — se spune în telegramă — că cei peste 2 000 de absolvenți ai acestui institut slujesc cu devotament cauza școlii românești, muncind cu elan la înfăptuirea politicii partidului și statului nostru. Cadrele didactice și studenții institutului nostru — români, maghiari, germani și de alte naționalități — conștienți de înalta lor responsabilitate socială, dornici de a-și aduce contribuția la lupta întregului popor pentru ridicarea patriei noastre pe cele mai înalte culmi ale civilizației, se angajează cu acest prilej solemn să traducă în fapte măsurile adoptate de partid și de stat pentru perfecționarea și modernizarea învățămîntului, pentru legarea lui tot mai strînsă de viață, de cerințele făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate".

Sesiune științifică „Al. Odobescu"

Societatea de științe filologice a organizat în zilele de 21 și 22 noiembrie a.c., la Sinaia, o sesiune științifică pe țară cu ocazia împlinirii a 75 de ani de la moartea lui Al. Odobescu. Au participat cadre didactice universitare, profesori din învățămîntul de cultură generală, cercetători. După cuvîntul de deschidere, rostit de prof. univ. Al. Dima, membru corespondent al Academiei, care a vorbit despre personalitatea lui Odobescu, au prezentat comunicări prof. univ. D Păcurariu, prof. univ. Augustin Z. N. Pop, conf. univ. Corina Niculescu, conf. univ. Emil Boldan, conf. univ. Gh. Bulgăr, conf. univ. G. Țepelea, cercet. princ. Elena Piru, lector univ. V. Chelaru, prof. N. Simache, prof. V. Stoleriu, prof. Rodica Bucurescu și alții.

Cu acest prilej au fost vizitate și o serie de instituții culturale din județul Prahova.

Noi diafilme și diapozitive

Ministerul Învățămîntului, în colaborare cu Studioul cinematografic „Animafilm-București", va realiza în cursul anului 1971 circa 30 de teme noi de diafilme și diapozitive și va reedita circa 180 de titluri realizate în anii precedenți.

Cele mai multe teme noi privesc domeniile biologiei și agriculturii. Vor fi realizate astfel diapozitivele Biosinteza proteinelor, Coleoptere vegetariene și carnivore, Fiziologie vegetală și animală, Organe analoage și omoloage, Sistemul muscular, Structuri florale **și diafilmele** Combaterea principalelor boli și dăunători ai legumelor, Creșterea și îngrășarea industrială a animalelor domestice, Culesul, sortarea, ambalarea și transportul fructelor în stare proaspătă, Cultura căpșunelor, Folosirea erbicidelor la combaterea buruienilor, Histologie vegetală, Plante decorative.

Pentru limba și literatura română vor fi reeditate 28 de titluri și se vor realiza două diafilme noi: Manuscrise și tipărituri în limba română în sec.XVI-XVII și Școala ardeleană. **Se vor executa, de asemenea, diafilme privind diferite perioade ale istoriei universale și ale istoriei României.** Epoca pietrei pe teritoriul României, Epoca metalelor pe teritoriul României, Dezvoltarea societății omenești în epoca metalelor, Rolul muncii în formarea omului și a societății omenești, Dezvoltarea comerțului și a orașelor în Evul Mediu, Dezvoltarea științei, tehnicii și culturii în sec. XVIII-XIX. **Trei noi seturi de diapozitive vor completa titlurile existente pentru geografie:** Flora și fauna acvatică din R.S.R., Lacurile din R.S.R. și Imagini din Antarctica.

Aplicații ale matematicii în economie și Construcții grafice cu ajutorul intersecțiilor de locuri geometrice **sînt noi diafilme pentru matematică, în timp ce pentru chimie se realizează diafilmele** Cauciucul sintetic și Mase plastice și fire sintetice.

În sfîrșit diafilmul „Arta rusă în sec. XV-XVII" este menit să ilustreze lecțiile de istorie a artelor plastice.

VASILE BORDEIANU

Un colț al culorilor

Subtilitate spontană, necăutată, izvorîtă dintr-o sensibilitate profundă și intensă, iată o trăsătură caracteristică a picturilor Mariei Palade — din cadrul expoziției deschise la Casa corpului didactic. Flori, foarte multe flori te întîmpină din acele tablouri. Iată, într-unul dintre ele, garoafe veștejindu-se în vază. Alături, tabloul cu lalele creează un efect puternic contrastant: coloritul aprins în nuanțe de galben și portocaliu respiră căldură și luminozitate.

Cîteva tablouri părăsesc făgașul realului și pășesc în fantastic. „O luncă" și, mai încolo, „Un colț de pădure" sugerează, prin jocul de lumină, culoare și umbre, atmosfera de basm din „Dumbrava minunată" a lui Sadoveanu.

TIA MUREȘ

OPINII

OPINII ● OPINII ● OPINII ● OPINII ● OPINII ● OPINII ● OPINII

CADRUL SOLICITAT DE EXPERIMENTUL PEDAGOGIC

Comanda socială adresată cercetării pedagogice este înscrisă sub semnul urgenței. Între alerta comenzii — care poate duce la facilitate, la soluții insuficient verificate — și rigoarea experimentului pedagogic care impune o minuțioasă verificare, cercetarea pedagogică are datoria de a realiza un perfect echilibru, astfel încît să răspundă prompt — dar și corect — întrebărilor ce i se pun.

Problemele acestea le-am abordat într-o recentă discuție cu prof. ROMEO DĂSCĂLESCU, director adjunct al Institutului de științe pedagogice care, răspunzînd la întrebările noastre, s-a referit la cadrul pe care îl solicită experimentul pedagogic și la condițiile care există și care trebuiesc create pentru el. Pentru cercetarea pedagogică, terenul de verificare îl constituie școlile experimentale și școlile pilot. De aceea l-am rugat pe interlocutorul nostru să ne vorbească despre funcția acestora.

R. Dăscălescu : Ca în orice domeniu științific, și în acela al pedagogiei se întreprind cercetări cu caracter experimental. Pentru a realiza experimente sub forma unei observații dirijate sau prin modificarea unei realități — în cazul nostru realitatea este învățămîntul — avem nevoie de ceea ce orice om de știință are nevoie : de un laborator. Laboratorul nostru este școala în întregul ei. Funcția școlilor experimentale, a școlilor „de bază" cum li se mai spune, este aceea de a fi laboratoare unde să se ajungă la concluzii care să poată fi validate și puse la dispoziția organului de decizie — Ministerul Învățămîntului.

Red. : Și școlile-pilot ?

R. Dăscălescu : În școlile experimentale se lucrează oarecum în condiții de seră, de cultură forțată. Rezultatele acestei activități trebuie să fie transpuse de aceea întîi într-un cîmp de încercare ca să vedem — continuînd pe aceeași linie de comparații — dacă ele rezistă în condiții pedoclimatice naturale, pentru ca abia după aceea să fie introduse în marea cultură. În școlile-pilot, care funcționează în absolut aceleași condiții ca și școala de masă, urmează deci să fie aplicate rezultatele obținute în școala experimentală, pentru a fi supuse încă unei verificări. S-ar putea ca ceea ce am obținut în școala experimentală să nu fie validat sau să se degradeze în orice altă școală. Totodată, concluziile la care s-a ajuns pe baza experimentului în condiții „de laborator" pot fi supuse la retușuri în urma trecerii lor prin școlile-pilot.

Red. : Ce condiții calitative trebuie să întrunească o școală experimentală ?

R. Dăscălescu : O școală experimentală trebuie să dispună în primul rînd de un corp didactic cu spiritul deschis și receptiv la problemele cercetării științifice, apt să colaboreze la acțiunea de înnoire a procesului de învățămînt. O a doua condiție pe care trebuie s-o îndeplinească o școală experimentală este aceea de a fi dotată cu mijloace didactice și tehnice care să servească experimentului. Și aș mai adăuga (condițiile enumerate nu sînt exhaustive, ci de primă urgență), condiția ca efectivul de elevi cu care se experimentează să fie stabil și reprezentativ din punct de vedere statistic. Bineînțeles că asemenea condiții poate să le ofere în totalitatea lor o școală nouă, bazată pe o concepție modernă atît în ceea ce privește construcția, repartizarea spațiilor de lucru, cît și dotarea.

Red. : Avem în momentul de față astfel de școli ?

R. Dăscălescu : Institutul nostru lucrează de mai mulți ani de zile în două școli experimentale din București și în cîteva din provincie. Aceste școli au fost alese după criteriile pe care le-am enumerat, dar cu destul rabat din partea noastră, a cercetătorilor, pentru că niciuna dintre ele nu întrunește în totalitatea lor condițiile respective. De exemplu, dacă corespund în ceea ce privește pregătirea profesională și poziția cadrelor didactice față de cercetare, au lipsuri în ceea ce privește dotarea. Dacă dotarea cu mijloace tehnice moderne este convenabilă, există carențe în ceea ce privește posibilitățile arhitectonice și sînt necesare amenajări, redistribuiri de spații etc.

Red. : Pe care dintre toate dificultățile enumerate de dv. pînă aici o considerați mai importantă ?

R. Dăscălescu : Una practică și neamintită încă. Aceea că aceste școli nu funcționează pe baza unui regulament anume. Din fericire, se pare că această dificultate e pe cale de a fi înlăturată. La Ministerul Învățămîntului se află acum un proiect de regulament care, dacă va fi aprobat, va reglementa activitatea școlilor de bază. Lucrurile se află acum în faza de finalizare. Fără să scoată școlile experimentale din legislația școlară care se aplică învățămîntului în întregul său, dar prevăzînd o mai strînsă și mai directă dependență a respectivelor școli de cercetarea științifică, acest regulament va da Institutului de științe pedagogice posibilitatea să acționeze în perimetrul lor ca într-un laborator. Într-un cuvînt, vom avea mai multă mobilitate.

Red. : Ați putea cita cîteva exemple de experimente care se efectuează în școlile dv. „de bază" ?

R. Dăscălescu : La Școala generală nr. 122 experimentăm sistemul de televiziune școlară integrată în lecții și metodica și tehnica utilizării mijloacelor audio-vizuale. Școala a fost dotată cu aparatură de foarte ridicat nivel tehnic. Tot aici vom califica „teleprofesori". Avem însă dificultăți datorită spațiului de lucru necorespunzător.

La Liceul „Ion Neculce" vom inaugura un experiment de lungă durată și foarte pretențios, dar deosebit de important : proiectul unui nou tip de liceu. Este o cercetare complexă, cu caracter interdisciplinar, care trebuie să pregătească o formă de liceu corespunzător etapei de dezvoltare din deceniul al IX-lea și de după el — o formulă suplă, care să reziste ritmurilor de modernizare ale științei și tehnicii prin simple ameliorări, fără să solicite o reformă radicală. Tot la Liceul „Ion Neculce" experimentăm diverse forme de activități în cercuri cu caracter practic. Am inițiat un cerc de automobilism, unul de stenodactilografie, organizăm un altul de biblioteconomie. Din inițiativa directorului liceului, Ion Dragu, se organizează un cerc de mașini de calcul. Mai avem în vedere crearea unor cercuri de decorații de interior, de estetică urbană și industrială, de croitorie, de artă culinară etc. Experimentăm aici și probleme de orientare școlară și profesională. E de remarcat faptul că întreaga promoție a anului trecut de la liceul „Ion Neculce" a reușit la concursurile de admitere în învățămîntul superior, ocupînd primele locuri. O performanță pe care puține licee au atins-o și de care, evident, formele înnoitoare introduse pe canalul cercetării științifice nu sînt străine.

Trebuie să amintesc și Liceul nr. 3 din Brașov la care, cu sprijinul institutului, dar și cu aportul excepțional al directorului Florin Georgescu și al colectivului de profesori, s-a realizat un laborator de orientare școlară și profesională de reală valoare. Tot aici se realizează un experiment privind fizica și biologia. Experimente au loc de asemenea la Liceul „Nicolae Bălcescu" din Cluj, care funcționează pe lîngă filiala noastră din localitate, ca și la Liceul „Emil Racoviță", de pe lîngă filiala din Iași.

Red. : Pentru cercetările inițiate de institut sînt suficiente școlile experimentale existente ?

R. Dăscălescu : În general și deocamdată da, pentru că într-o școală putem efectua mai multe experimente. Calitatea lor — privită prin prisma condițiilor pe care le-am amintit — nu este satisfăcătoare. Noi sîntem obligați să ne creăm școli experimentale acolo unde acestea pot să fie îndrumate de către cercetători. În viitor va trebui să găsim o formulă de extindere a colaborării cu școlile, fie sub forma sporirii numărului de școli experimentale, fie sub forma angajării unor școli în validarea rezultatelor obținute în școlile experimentale înainte ca acestea să fie generalizate.

Red. : Revenim. observ. la chestiunea școlilor-pilot.

R. Dăscălescu : Care este corelată cu problema timpului afectat cercetării. Transferarea rezultatelor experimentării și verificarea lor în școli cu condiții naturale nemodificate înainte de afirmarea soluției care urmează să fie generalizată face ca drumul cercetării să fie mai lung și mai costisitor. Ocolirea lui ar putea duce însă la rezultate nedorite. Din acest punct de vedere munca pedagogică este mai dificilă decît cea, să zicem, din domeniul chimiei. În chimie, dacă ratezi o șarjă o înlocuiești cu alta. În școală, dacă aplici fără să te asiguri suficient rezultatele unui experiment, poți rata pregătirea unui contingent întreg de copii. De aceea la noi nu se pot admite erori și rebuturi. Această realitate ne obligă să chibzuim bine elaborarea ipotezei și metodologia de desfășurare a cercetării. Și, de asemenea, ar trebui să solicităm rezultatele ei în școli-pilot pe care încă nu le-am creat.

Convorbirea relatată aici relevă credem cu pregnanță atît oportunitatea verificării datelor cercetării pedagogice prin intermediul școlilor experimentale și al școlilor-pilot cît și cadrul pe care îl impune buna desfășurare a experimentării pentru a servi prompt și eficient perfecționarea învățămîntului.

Convorbire consemnată de
OCT. BUZESCU

Cînd trebuie predată cosmografia ?

Munca pe care o desfășor în școală mi-a ridicat unele probleme în legătură cu predarea noțiunilor de cosmografie. Faptul că s-au introdus asemenea noțiuni în programă mi se pare pozitiv, însă momentul studierii lor este, după mine, neadecvat. Și iată de ce.

După cum se știe, programa clasei a VIII-a prevede studierea cunoștințelor de cosmografie pe trimestrul al III-lea, în una din cele două ore rezervate săptămînal geometriei. Dar în trimestrul al III-lea, atenția elevilor din clasa a VIII-a se îndreaptă în primul rînd, cum este și firesc, spre pregătirea concursului de admitere în liceu. Or, noțiunile de cosmografie nu se cer la acest concurs. De aceea nu-i de mirare că interesul elevilor față de ele este scăzut. La rîndul lor, și profesorii sînt preocupați îndeosebi în cel de al III-lea trimestru de pregătirea elevilor pentru concursul care se apropie, așa încît, chiar fără să vrea, acordă mai puțină atenție noțiunilor de cosmografie, deși acestea sînt foarte frumoase și interesante.

Soluția ar fi, după părerea mea, ca noțiunile de cosmografie să se studieze în clasa a VII-a. Argumentul că însușirea cosmografiei solicită cunoștințe de geometrie în spațiu mi se pare fals. Noțiunile predate la nivelul școlii generale nu necesită de fel atari cunoștințe. Cred că noțiunile de cosmografie și-ar găsi locul potrivit în clasa a VII-a, și anume în locul capitolului „Funcția liniară", care poate fi plasat în clasa a VIII-a, înaintea capitolului „Funcții". În acest fel, introducerea noțiunii de funcție n-ar mai părea ruptă de aplicațiile ei imediat vizibile. Pe de altă parte, întrucît în clasa a VII-a se studiază geografia fizică, în cadrul căreia se predau și cîteva lecții în legătură cu sistemul solar, mișcările Pămîntului etc., lecțiile de cosmografie ar veni să lărgească și să aprofundeze cunoștințele predate la această disciplină.

MARIA ELENA BACESCU
Școala generală
Soldanu — Ilfov

ECOURI
LA MATERIALELE PUBLICATE

Schema unei programe

Preocupîndu-se de modernizarea predării, o serie de profesori ne-au scris referindu-se la propunerile făcute în articolul Schema unei programe pentru modernizarea matematicii, publicat în nr. 1050 al gazetei noastre. Astfel, prof. MARIA PREDESCU și prof. ȘTEFAN PREDESCU, din Slatina: afirmă.

„Sîntem de acord cu autorii articolului, profesorii universitari Radu Bădescu și Haralambie Ionescu, atunci cînd afirmă că, deși predarea matematicii în învățămîntul liceal a înregistrat unele progrese, s-au neglijat totuși unele probleme practice, tehnico-economice, necesare majorității elevilor, care vor lucra nemijlocit în economia noastră socialistă. În legătură cu aceste necesități și pe baza experiențelor întreprinse de noi în anul trecut ne permitem să supunem la rîndul nostru atenției cîteva propuneri. Credem că metoda algoritmică de rezolvare a problemelor de programare liniară ar putea fi introdusă la clasa a XI-a în cadrul elementelor de algebră superioară, urmînd ca orele să fie repartizate de exemplu, astfel : matrici 4 ore, determinanți 8 ore, sisteme de ecuații liniare 4 ore și elemente de programare liniară 8 ore. În orele rezervate programării liniare, s-ar putea preda următoarele teme : problema transporturilor (2 ore) : metoda simplex formală (2 ore) ; cazuri fără degenerări (2 ore) ; optimizarea și aplicații (2 ore). Capitolul referitor la programarea liniară ar deveni astfel o aplicație directă a matricilor și determinanților.

Totodată surplusul de ore apărut la algebra superioară din clasa a XI-a reală, ca urmare a reducerii multor demonstrații ar putea fi destinat studiului elementelor de programare liniară în trimestrul al III-lea al anului școlar".

La rîndul său prof. I. VELESCU din Pitești ne scrie :

„La începutul acestui secol, matematica își găsea aplicația aproape exclusiv în fizică și inginerie. Astăzi a devenit un element fundamental al vieții contemporane. Varietatea aplicațiilor matematicii n-a sporit numai valențele utilității acesteia, ci a făcut-o și mai accesibilă, mai interesantă. De aceea, tendința de a introduce în școli matematica modernă este implicită progresului învățămîntului. Aceasta nu înseamnă însă să se renunțe la ce e valoros și strict necesar în matematica clasică. În acestă privință mi s-a părut foarte judicios articolul profesorilor Radu Bădescu și Haralambie Ionescu.

Nu trebuie să uităm că orice elev, la absolvirea școlii, trebuie să aibă capacitatea de a calcula corect. Se constată însă că, pe măsura înaintării în studiu, se subestimează acest aspect utilitar al matematicilor. Totuși, pentru marea majoritate a absolvenților, care după terminarea școlii generale vor porni spre profesiile direct productive, este mai important să cunoască temeinic problemele de calcul decît să demonstreze că funcția f este continuă în punctul X_0 relativ la submulțimea A, dacă restricția fA a lui f la A este continuă în X_0.

Consider deci că matematicile moderne își au locul lîngă matematicile tradiționale, respectîndu-se contribuția marilor înaintași ai matematicii și cerințele tehnico-practice ale învățămîntului.

Despre lucrările pentru acordarea gradului I

Mi s-au părut binevenite precizările cuprinse în articolul „Natura și calitatea lucrărilor pentru acordarea gradului I", publicat în „Gazeta învățămîntului" din 30 oct. a.c. Aceasta cu atît mai mult cu cît în definirea noțiunii de „lucrare metodico-științifică" se întîmpină unele dificultăți. Articolul amintit a lămurit, în parte, aceste neclarități. Spun în parte, fiindcă unele continuă să persiste. Un exemplu.

Este știut că profesorul urmărește în toată activitatea lui să găsească cele mai potrivite căi pentru atingerea și realizarea — în mod creator, firește — a unor „modele" : firește a modelelor care îi par lui a fi cele mai verificate și de prestigiu. Care este însă garanția că o lucrare consemnează într-adevăr metodele folosite de autorul ei și mai ales, **rezultatele reale** obținute de el și nu modul ideal, cam cum și-a imaginat că ar trebui să procedeze pentru a ajunge la rezultate optime ? De ce oare o lucrare, bine documentată și elaborată cu minuție, dar „idealizantă", să fie bine primită, în timp ce un reușit eseu despre, să zicem, umanismul unui scriitor, ar urma să fie respins ?

În orice caz precizările din articolul citat sînt inoperante pentru candidații care s-au înscris la gradul I în acest an școlar, pentru simplul motiv că lucrările lor au și fost înaintate inspectoratelor școlare.

Și — în sfîrșit — o propunere : socotesc că lucrările ar trebui avizate **în mod obligatoriu** de către institutele de perfecționare cu cel puțin 5—6 luni înainte de data predării lor. În acest stadiu (cînd materialul este prefigurat, dar nu definitiv) candidatul ar putea primi îndrumări prețioase ce l-ar putea ajuta la îmbunătățirea lucrării. Altminteri există riscul ca abia la capătul strădaniilor să ți se arate că ai zămislit o operă zadarnică ceea ce — să recunoaștem — n-ar fi de loc încurajator pentru aspiranții la obținerea gradului I.

Prof. A. PITEȘTEANU

Abordarea modernă a studiului fizicii

(Urmare din pag. 1-a)

superior de specialitate, cea a învățămîntului superior în care fizica nu este disciplină de specialitate și cea a învățămîntului mediu și general.

Munca în subcomisii se va desfășura pe baza programului de activitate care va fi adoptat de întreaga comisie la începutul anului viitor. Vor fi elaborate rapoarte parțiale care să răspundă diferitelor probleme ridicate de programul de lucru al comisiei. Această muncă va fi concretizată într-un raport ce se va înainta Ministerului Învățămîntului și care va conține recomandările grupului de specialiști.

Activitatea întregii comisii se va desfășura sub îndrumarea unui birou alcătuit din cadre didactice, oameni de știință și specialiști de mare prestigiu.

Recomandările comisiei vor urmări să conducă la ridicarea nivelului învățămîntului fizicii. Considerăm că și pe parcursul elaborării propunerilor activitatea noastră va contribui, prin spiritul și atmosfera creată în rîndul fizicienilor și al profesorilor, la îndeplinirea în mod creator a sarcinilor ce vor reveni fiecărui cadru didactic pentru atingerea deziderațului pe care-l avem în față. Credem că un obiectiv major al activității noastre este formarea unui interes general pentru problema învățămîntului fizicii, lucru pe care intenționăm să-l realizăm antrenînd în fiecare etapă a muncii noastre un număr cît mai mare de specialiști și cadre didactice.

— Cum va fi consultată masa cadrelor didactice asupra proiectelor elaborate de comisie ?

— După cum am arătat în încheierea răspunsului la întrebarea precedentă, comisia intenționează să antreneze în activitatea sa un număr mare de specialiști și cadre didactice. Pentru învățămîntul superior aceasta constituie garanția cunoașterii opiniei cadrelor didactice și credem că se va putea asigura în condiții relativ ușoare. Pentru învățămîntul mediu și general consultarea largă a cadrelor didactice asupra proiectelor elaborate de comisie reprezintă o problemă mai dificilă. Rezolvarea ei o vedem în folosirea presei de specialitate pentru a face cunoscute programul, modul de lucru al comisiei și planul ei calendaristic. Imediat ce aceste documente vor fi adoptate ne propunem să le publicăm în „Gazeta învățămîntului" și în revista „Forum". De asemenea, considerăm că unele discuții ce vor apare în decursul lucrărilor comisiei pot vedea lumina tiparului. Sperăm că vom primi un ajutor și din partea centrelor pedagogice județene, care ar putea discuta anumite probleme ridicate în programul de lucru, făcînd recomandări utile.

Vă putem asigura că orice propunere, soluție sau observație judicioasă venită din partea cadrelor didactice va primi din partea noastră toată atenția și va fi analizată cu multă seriozitate.

— Ca specialist, cum vedeți o desfășurare mai rațională, de conținut și metodică, a predării fizicii în școala generală și în liceu pentru a asigura atît baza formării viitorilor specialiști, cît și cultura generală a omului modern ?

— De la bun început aș dori să subliniez că îmi este imposibil de a da un răspuns complet la o asemenea întrebare. Mă voi rezuma doar la a puncta cîteva idei legate de ceea ce consider eu că ar trebui încercat și făcut în liceu.

Fizica este prin excelență o știință experimentală. Din modul cum este predată ea în licee acest lucru nu reiese însă cu suficientă convingere. În școlile noastre fizica se învață în general din vorbe și cărți și aproape deloc din experiență. Elevii nu reușesc să-și formeze convingerea că în spatele fiecărei legi stau măsurători experimentale, pierd semnificația fenomenului fizic ce este concentrat în fiecare formulă. În asemenea condiții este practic imposibil să se vorbească de formarea unor deprinderi experimentale. După o astfel de predare fizica devine o știință anchilozată, neinteresantă, în loc să fie un instrument care să dezvolte imaginația elevilor, să-i facă să înțeleagă ușor tot ce se petrece în lumea tehnică în care trăim. Acest rău foarte mare are atît o cauză obiectivă — lipsa dotării materiale a laboratoarelor de școală — cît și o cauză subiectivă, determinată de lipsa de inițiativă sau chiar de pricepere a cadrelor didactice. La fel ca și în institutele de învățămînt superior este necesar ca în învățămîntul liceal fizica practică, laboratorul, să joace un rol mai important în procesul de predare. Aceasta este o problemă foarte dificilă, care însă trebuie să preocupe pe toată lumea — de la conducerea ministerului pînă la profesorii de fizică din toate școlile țării — și să-și găsească în cele din urmă o rezolvare corespunzătoare.

Strîns legată de transformarea fizicii într-o disciplină utilă este problema rezolvării exercițiilor și problemelor în cadrul lecțiilor. Practica arată că această recomandare metodologică elementară nu este respectată. Trebuie găsite căile de a evita asemenea abateri. Editarea unor culegeri de probleme interesante, judicios alese și cu rezolvări complete ar putea stimula atît pe elevi, cît și pe profesori.

Pentru întregul învățămînt liceal este esențială asigurarea unei bibliografii utile și atractive atît pentru profesori, cît și pentru elevi. Pentru aceștia din urmă bibliografia de bază trebuie să rămînă manualul. Fără a avea intenția să analizez critic manualele existente, cred că ele ar putea fi încă mult îmbunătățite, atît din punct de vedere al clarității și exactității, cît și al expunerii mai variate și mai atractive. Adesea asemenea principii pedagogice sînt trecute cu vederea, dintr-un spirit de economie rău înțeles, din lipsă de interes sau de pricepere.

Pentru elevi ar fi extrem de interesante și alte publicații de știință popularizată. O revizuire a planului tematic al editurilor de specialitate, reeditarea unor lucrări mai vechi, dar de valoare pot completa golurile supărătoare care mai există în acest gen de publicații. Din nou considerăm necesar a atrage atenția editurilor asupra calităților grafice și a formei interesante de tipărire a acestor cărți și reviste, amănunte importante în stimularea interesului elevilor pentru probleme de fizică mai avansate.

Dacă pînă acum materialul bibliografic pentru elevi a fost, să zicem în ansamblu satisfăcător, profesorii au fost cu totul neglijați. Oare nu au și ei dreptul la o carte, la un curs general de fizică mai extins și cît se poate mai complet, pe care să-l consulte ? De ce trebuie să plecăm de la premisa că un absolvent de facultate știe tot ce ar trebui și mai mult, că nu va uita ? Știm bine că premisa e falsă și reducem astfel un mare număr de profesori la același manual pe care-l învață și elevii lor. Este în curs de realizare o primă încercare de a edita o asemenea carte și sîntem siguri că va fi foarte bine primită.

La fiecare generație se ridică, din rîndul masei de elevi, cîțiva extrem de dotați, plini de interes și pasiune către anumite direcții. Acelora care obțin rezultate remarcabile la fizică, avînd în același timp și o pregătire generală bună, ar trebui să li se creeze condiții de dezvoltare pe măsura posibilităților lor. Altminteri interesul se stinge, iar pierderile pentru generațiile viitoare de fizicieni sînt esențiale. Cred că Ministerul Învățămîntului ar trebui să ia în discuție asemenea cazuri, să asigure elevilor respectivi posibilitatea terminării școlarității într-un timp cît mai scurt, aducîndu-i cît mai repede în pragul activității creatoare.

Aș dori să închei răspunsul la întrebarea pusă cu cîteva observații asupra conținutului materialului de fizică predat în licee și în școlile generale. **În linii mari cred că nu vor fi făcute recomandări de a schimba cadrul general în care este predată fizica. Categoric se va sugera reorganizarea materialului din unele clase, se vor repondera unele capitole, accentuînd pe anumite direcții noi, dar totul cu multă atenție. Extremele în predarea fizicii sînt foarte periculoase. Abstractizarea și generalizarea exagerate sînt la fel de dăunătoare ca și excesul de date nesemnificative. De asemenea, exagerarea elementelor moderne în dauna fundamentării ideilor și legilor clasice de bază duce la confuzii și superficialitate. Aș dori însă să remarc că în viitor fizica, deși împărțită în capitole, va trebui privită ca un tot. Trebuie insistat asupra legăturii între capitole — o legătură normală, fiind vorba de legi ale aceleiași lumi materiale.**

— Vă propuneți inițierea unor experimente pentru verificarea soluțiilor ce urmează a fi propuse ?

— Vor exista desigur situații în care măsurile preconizate de comisie vor putea fi experimentate chiar și înainte de publicarea raportului final ; pe parcurs și ori de cîte ori vom avea posibilitatea vom folosi aceste ocazii.

Mă gîndesc acum la măsuri de ordin metodologic, cum ar fi folosirea filmelor în predarea unor capitole de fizică sau aprofundarea unor domenii în orele de laborator. Asemenea recomandări sîntem siguri că vor fi făcute și pe parcursul elaborării raportului final și vom discuta cu Ministerul Învățămîntului pentru a vedea cum pot fi traduse în practică.

De asemenea, cu concursul inspectoratelor școlare ne propunem să experimentăm în cîteva școli cu laboratoare bine dotate modul cum pot fi asimilate o serie de cunoștințe de bază — de electricitate mecanică, căldură etc. — direct din lucrările practice de laborator.

Este foarte posibil să existe pe parcurs și alte încercări de a experimenta metode noi de predare legate de conținutul unor capitole de fizică, de a realiza experiențe în legătură cu tematica sau cu modul de desfășurare a unor cursuri de reciclare etc. Nefiind însă lucruri stabilite încă, găsesc că este prematur a le discuta mai amănunțit.

ALEGERILE SINDICALE

(Urmare din pag. 1-a)

re continuă a calității muncii grupelor sindicale în toate domeniile de activitate.

O etapă importantă în activitatea comitetelor sindicatelor, care precede ținerea adunărilor de dări de seamă și alegeri ale grupelor sindicale, este examinarea atentă a modului în care și-au desfășurat activitatea birourile grupelor, a aportului lor la îndeplinirea sarcinilor școlii pe linia indicațiilor date în cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la deschiderea anului universitar 1970—1971, pe linia aplicării sarcinilor legate de modernizarea și perfecționarea continuă a procesului instructiv-educativ, de îmbunătățirea pregătirii tehnico-practice a elevilor și a muncii de orientare școlară și profesională, a dotării laboratoarelor și folosirii lor în scopul accentuării caracterului formativ al activității didactice.

Concluziile desprinse vor fi valorificate atît în dările de seamă, cît și în măsurile de îmbunătățire a activității de viitor, pentru evitarea formalismului ce s-a mai manifestat la unele grupe și care a diminuat capacitatea politico-organizatorică a acestei importante verigi în structura sindicatelor.

Pregătind temeinic adunările de dări de seamă și alegeri, dînd posibilitate tuturor membrilor de sindicat să participe la îndeplinirea sarcinilor ce revin sindicatelor din învățămînt în această etapă, organele sindicale își vor spori contribuția la perfecționarea și dezvoltarea învățămîntului, la educarea membrilor corpului didactic, la stimularea spiritului lor de receptivitate și responsabilitate, condiție sine qua non a satisfacerii exigențelor profesiei didactice.

Adunările de dări de seamă și alegeri trebuie în același timp să constituie un prilej de generalizare a metodelor valoroase folosite de activul sindical, de perfecționare a stilului și metodelor de muncă, un prilej de reflecție matură asupra contribuției aduse de sindicate la mobilizarea și direcționarea eforturilor colective și individuale spre obiectivele centrale ale politicii școlare a partidului și statului.

Ocupînd astfel un loc propriu în sistemul activităților ce se desfășoară în școală, cu și pentru personalul didactic, pentru toți salariații instituției școlare, grupa sindicală devine factor important, parte responsabilă în îndeplinirea funcției sociale complexe a învățămîntului din țara noastră.

Căi şi mijloace pentru modernizarea învăţămîntului literaturilor străine

Dorind să depăşească stadiul generalităţilor şi să abordeze, în domeniul enunţat, fondul problemei modernizării, articolul de faţă va trata întîi despre căile teoretice şi apoi despre mijloacele practice pentru a aduce la zi laboratorul profesorului, cercetător ştiinţific al literaturilor străine. Voi indica deci ce instrumente şi procedee noi mi se par trebuitoare în vederea înnoirii şi progresului acestei ramuri a învăţămîntului nostru.

Cred că modernizarea în acest domeniu trebuie înţeleasă şi înfăptuită la trei niveluri ascendente, cărora le corespund eforturi de sporită complexitate şi consecinţe de crescîndă însemnătate.

La nivelul informaţiei

La primul nivel, acela al informaţiei, modernizarea înseamnă cunoaşterea şi folosirea, cu discernămînt şi în spirit creator, a celor mai recente rezultate obţinute de cercetarea literară în ţara respectivă şi în genere în străinătate. Este evident că studiile şi cursurile universităţii noastre nu se pot întemeia pe o documentaţie care satisfăcea, poate, acum zece sau douăzeci de ani, dar care astăzi este considerabil sporită, modificată sau, uneori, invalidată. Modernizarea începe deci şi trece mereu prin actualitatea informaţiei. Nu este vorba, desigur, de o actualitate formală, aparentă, uşor de obţinut prin citarea în note de subsol a unor articole care nu aduc nimic nou, dar au meritul de a purta ca an de apariţie 1969 sau 1970. Informaţia noastră se cere întregită în primul rînd cu lucrările recente care modifică starea teoretică sau deschid noi perspective, care descopăr fapte importante sau texte necunoscute, lucrări care re-elaborează problemele.

Bineînţeles, faţă de fluxul informativ care inundă şi acest domeniu, precum şi faţă de multiplicitatea adesea haotică a orientărilor, se impune ca legitima curiozitate să fie dublată de simţ critic. E necesară selecţia cercetărilor importante, desprinderea lor de cele pur reiterative sau inconsistente, chiar dacă acestea adoptă o terminologie la modă.

Mai importantă decît selectarea este folosirea creatoare a informaţiei. Citarea sau expunerea rezultatelor obţinute de alţii nu ajunge; sînt necesare atitudinea proprie, elaborarea personală pe temeiul acelor rezultate. Prilejurile nu lipsesc. Numai în domeniul barocului — problemă pasionantă şi comună literaturilor străine — sînt aşteptate, cerute chiar noi eforturi de unificare şi sistematizare critică.

În dialogul necesar pe care îl implică modernizarea, astfel înţeleasă, a informaţiei, trebuie să ne prezentăm la un nivel cel puţin egal de competenţă şi creativitate cu universitarii străini şi la un nivel superior în ceea ce priveşte fundamentarea filozofică şi orientarea ideologică a lucrărilor noastre.

La nivelul aparatului de concepte

Al doilea nivel, mai ridicat, de modernizare este dat de stăpînirea aparatului de concepte utilizat azi de cercetători în domeniul istoriei şi criticii literare. Mînuirea, în cunoştinţă de cauză, a noţiunilor care s-au dovedit instrumente utile de lucru nu poate fi decît recomandată. Este, mi se pare, cazul conceptelor de „mediatizare" şi „polarizare", serios elaborate de sociologia contemporană, este cazul conceptelor puse la dispoziţie de progresele logicii, ca acelea de „tip" şi „tipologie", care cum vom vedea, afectează şi înnoiesc întreaga metodă de expunere a materiei noastre. Semnalez, în continuare, posibilitatea de a folosi în cercetările cu caracter mai general, în studiul epocilor, curentelor şi stilurilor, conceptele elaborate de filozofia culturii, ca „spaţiu cultural", „orizont stilistic" etc. sau, în analiza personajelor, a conceptelor psihologiei moderne ca „flux al conştiinţei", „ruptură psihică", „gîndire în imagini".

Şi aici trebuie făcut un distinguo. Folosirea aparatului de concepţie modern este rodnică atunci cînd e vorba de concepte apte de a radia semnificaţii, de a spori gradul de coerenţă al cunoştinţelor. Trebuie însă evitate conceptele (şi cu atît mai mult termenii) care, după o primă măgulire a vanităţii de a fi original cu orice preţ, se arată arbitrare sau inutile. Există un modernism aparent, prin mimetism lexical, prin folosirea mondenă a unor noţiuni în sine, perfect justificabile, ca demers, discurs, decodare, „scriitură" (acesta discutabil), invariant, modelare etc. Remediul cel mai sigur împotriva mimetismului lexical cu pretenţii de modernizare îl constituie multa lectură în problema respectivă şi efortul personal de reflecţie. Astfel, în ceea ce priveşte Renaşterea. Cine a citit cum trebuie pe Cassirer şi pe Kuno Fischer, pe Wölfflin şi pe Weisbach, va deosebi uşor, de pildă, la Foucault, ce este concept folositor de ce este rebotezare teribilistă a lucrurilor cunoscute mai de mult şi mai bine sub alt nume.

La nivelul metodelor de cercetare

Al treilea şi cel mai înalt nivel de modernizare priveşte direcţiile şi metodele de cercetare, unde într-adevăr mutaţiile pe cale a se înfăptui şi care afectează întreaga ştiinţă şi cunoaştere umană trebuie neapărat luate în consideraţie.

Indicînd trei din aceste direcţii, cu metodele corespunzătoare, mă grăbesc să precizez că o fac numai exemplificativ, fără limitare şi în spiritul care caracterizează gîndirea marxistă a partidului nostru: ferm, principial, dar totodată atent la orice contribuţie valoroasă, favorabil unui dialog dus cu seriozitate ştiinţifică. În domeniul studiului literaturilor străine cred că trebuie de asemenea să pornim de la necesitatea unei cercetări multilaterale, de la acceptarea pluralismului metodelor şi nu de la absolutizarea unei singure metode, proclamată teologal drept singura adevărată, singura eficientă, singura modernă.

Direcţiile de modernizare metodologică la care m-am referit derivă direct din mişcarea generală a ştiinţei contemporane, din progresul şi succesele înregistrate de ea în următoarele sensuri şi datorită următorilor factori:

a) fertilizarea cercetării prin interferenţa domeniilor şi a procedeelor, concretizată în **apariţia disciplinelor de graniţă sau de contact**.

b) **afirmarea** crescîndă a capacităţii spiritului uman de anticipare şi proiectare sau, cu un termen matematic, a **activităţii de modelare** şi

c) **degajarea**, din multiplicitate şi fluenţă, a elementelor permanente, a ordinii formale a cunoaşterii, a **sistemului şi a structurii**.

Toate aceste tendinţe ale cercetării ştiinţifice moderne se manifestă şi în studiul literaturilor străine. Rodnicia lor depinde însă de o inevitabilă muncă de adaptare constînd din trasarea perimetrului de valabilitate, din identificarea clară pe de o parte a limitelor, pe de alta a efectelor aplicării lor în alt domeniu decît în acela pentru care au fost create. Cu aceasta trec la analiza concretă a modernizării metodelor de cercetare a literaturilor străine.

A. Din punctul de vedere al disciplinelor de contact, menţionez în primul rînd contribuţia **sociologiei literaturii**, care nu trebuie confundată cu acea deformare a marxismului denumită „sociologism vulgar". Aceasta din urmă reduce artisticul la social, concepînd relaţiile dintre aceşti factori ca o determinare mecanică, fatală, directă de la cauză la efect. E inutil să mai arătăm că o astfel de concepţie, vădit eronată, desfiinţează specificitatea şi valoarea artei. Dimpotrivă, sociologia artei recunoaşte caracterul propriu şi rangul axiologic al artei, respectiv al operei literare. Ea interpune între social şi artistic categoriile de „mediatizare" şi „ansamblu structurat", stabilind între societate şi literatură o omologie care comportă trei termeni. Ultimul, opera de artă, nu mai constituie un efect mecanic, ci un răspuns creator la structura mentală a grupului, care se află şi ea în raporturi complexe cu societatea în ansamblul ei şi cu situaţia istorică generală. Personal, am căutat să dezvolt şi să îmbunătăţesc această metodă, formulată de Lucien Goldmann în **Pour une sociologie du roman** şi am aplicat-o în lucrarea mea intitulată **Arta narativă a lui Miguel Angel Asturias**, în curs de apariţie. Cred că această metodă modernă de cercetare a omologiei dintre social şi artistic are meritul de a integra opera literară în ansamblul universului uman, fără a desfiinţa valoarea specifică, puterea de contagiune emotivă, virtutea anticipatoare a universului ficţional creat de artist.

B. Dacă sociologia literaturii ne pune la dispoziţie metode pentru integrarea literaturii într-un ansamblu mai vast, **tipologia** ne permite să expunem şi să ordonăm materia proprie literaturii — opere, curente, stiluri — după o metodă care, asemeni modelării matematice, decurge din capacitatea creatoare, mai exact proiectivă, a spiritului omenesc. Spre deosebire de conceptualizarea ştiinţifică, în care generalitatea se obţine cu sacrificiul diversităţii concrete, în tipologie are loc, pe măsură ce urcăm pe scara generalităţii, un proces de accentuare a determinărilor concrete. Metoda tipologică nu abstractizează, ci potenţează. Tipul de poet romantic reuneşte toate notele şi trăsăturile romantismului, duse la limită, în timp ce un anume poet romantic nu e romantic decît parţial şi imperfect. Tipologia este cu deosebire adecvată cercetării fenomenului literar întrucît poate capta caracteristicele acestuia: diversitatea şi dimensiunea valorică. Într-adevăr, în timp ce adevărul ştiinţific progresează liniar, cunoştinţa nouă desfiinţînd, în momentul cînd se verifică, pe cea veche, care rezultă, prin aceasta, eronată sau mărginită, adevărul estetic sau frumuseţea se dezvoltă prin proliferare tipologică: felurile de frumuseţe se înmulţesc fără ca unele să anuleze pe celelalte. Este, pe scurt, indicată fundamentarea pe care, pornind de la logica lui Sigwart am dat-o metodei tipologice şi pe care am aplicat-o în studiul barocului, pe urmele lui Eugenio d'Ors descoperitor, poate prea entuziast, a peste zece tipuri de baroc.

C. În privinţa tendinţei de cantificare şi formalizare, ea îşi găseşte aplicarea mai cu seamă în domeniul analizei operei literare, principalii ei purtători fiind structuraliştii, fie că vin din matematică, fie din lingvistică.

Este aplicabil structuralismul în cercetarea literară? În măsura în care acest curent, de altfel foarte complex, porneşte de la conceptul de ordine interdependentă, de sistem, e greu să i se refuze accesul, căci, în definitiv, cum spunea Kroeber, „n'importe quoi — à condition de n'être complètement amorphe — possède une structure". Virtuţile explicative ale structurii au fost de altfel recunoscute şi folosite de totdeauna, sub diferite denumiri: **formă** la Aristotel, **tot** la Cusanus care spunea că **in omnibus partibus relucet totum**, **organism** la evoluţionişti, **figură** la Dilthey şi Spranger, **Ganzheit** la Spann. În acest sens, desigur, că atît operele literare individuale cît şi genurile sau curentele prezintă o structură a cărei definire şi analiză duce la o mai bună şi mai profundă înţelegere. Dar la fel de sigur este că structura operei literare se deosebeşte de alte structuri şi e diferită chiar de sistemul limbii, deşi se exprimă prin mijloacele acesteia. Structura literară nu se impune creatorului cu aceeaşi interioritate şi constrîngere ca sistemul lingvistic vorbitorului. Tradiţia şi exigenţele genului care preexistă creatorului nu constituie, aşa cum afirmă Foucault, „o gîndire anonimă şi constrîngătoare", imposibil de refuzat. Marginea de libertate şi creaţie de care dispune autorul este mult mai mare în literatură şi este cu atît mai mare cu cît autorul este mai talentat. Ea reprezintă deci chiar partea principală, asupra ei cade accentul importanţei, căci spre deosebire de structura limbajului obişnuit în care interesează şi predomină aspectul comun necesar comunicării (e aproape un pleonasm), structura literară se încarnează într-o operă care, dacă excelează, o face prin aspectul personal, original, diferenţiat al creaţiei autorului. Polemizînd cu Foucault, Sartre spunea că esenţialul nu este ce a făcut o anumită structură din om, ci ceea ce face acesta pentru a depăşi structura.

Înlăuntrul acestor limite, dictate de transpunerea noţiunii de structură în domeniul literaturii, rezultatele metodei structuraliste nu pot fi tăgăduite, mai ales atunci cînd ea e minuită de autori ca Jakobson şi folosită în cercetarea stilistică. Succese astăzi unanim luate în seamă au mai fost înregistrate de structuralism în analiza basmelor populare de către formaliştii ruşi (Propp), în teoria literaturii (Wellek, Kayser), în analiza limbajului poetic (Bousoño, S. Marcus). În critica literară, paralel sau confluent cu structuralismul acţionează curentul anglo-american denumit **new criticism**. Utilitatea acestor studii mi se pare a veni, în principal, din confirmarea şi argumentarea, făcute cu rigoarea şi precizia inerente metodelor cantitative, a tezelor susţinute de exegeza tradiţională, care, e drept, s-a arătat constant interesată mai mult în comentarea semnificaţiilor operelor şi mai puţin în definirea structurilor lor, mai mult în judecata de valoare şi mai puţin în analiza formală. Sub aspectul acestei întregiri, metodele structuraliste sînt binevenite: ele îmbogăţesc arsenalul cercetătorilor cu arme, în domeniul lor, foarte eficiente.

Cred, în concluzie, că structuralismul poate fi aplicat cu folos în cercetarea literară şi că duce la o modernizare a investigaţiei, cu condiţia de a nu-l transforma nici în concepţie filozofică şi nici în doctrină estetică, aşa cum au încercat să o facă entuziaştii primului ceas vorbind de apariţia unui **homo structuralis**. Nu trebuie să-i cerem structuralismului să fie o **Weltanschauung** pentru că nu poate explica trecerea, schimbarea istoria. De ce structurii romantismului i-a succedat structura realismului? Structuralismul nu poate constitui nici o estetică fiindcă din ideea de ordine formală, închisă şi suficientă sieşi, nu se poate deduce vreun criteriu de apreciere a valorii artistice a conţinutului operei.

Structuralismul rămîne deci o metodă de analiză a fenomenului literar sub aspectul formal-configurativ. Nu este exclus însă ca prin dezvoltări ulterioare să găsească drumul spre semnificaţii, să stabilească anume corelaţii cu valoarea acestora. Atunci el se va integra şi mai intim într-o largă, multilaterală înţelegere a operei literare. O înţelegere care să integreze dialectic toate elementele acesteia: viziunea despre lume şi om, compoziţia, tehnica, limbajul. Construcţia critică întemeiată pe această înţelegere va fi coerentă şi totodată deschisă polivalenţei, tensiunilor şi rupturilor care sînt posibile în opera de artă şi care fac necesare mereu noi perspective şi noi metode de cercetare. Pe cadranul activităţii critice structuralismul marchează o oră actuală şi necesară, dar nu formează, el singur, şi ziua şi noaptea.

Mijloacele modernizării

Căile de mai sus vor rămîne teoretice dacă nu li se vor adăuga mijloacele practice necesare aducerii lor la îndeplinire. Situaţia în această privinţă variază mult de la ramură la ramură a învăţămîntului universitar şi chiar de la catedră la catedră. Cercetarea în domeniul literaturilor franceză sau engleză beneficiază de mai multe posibilităţi practice de realizare, studiile hispanice sînt în schimb mai puţin favorizate din cauza depărtării ţărilor respective, a lipsei de instituţii şi biblioteci de specialitate etc. De altfel, lucrurile acestea au mai fost semnalate şi aici nu vreau decît să atrag atenţia asupra unei duble exigenţe, inerente modernizării şi referitoare pe de o parte la baza materială a cercetării, pe de alta la cercetătorii înşişi.

Modernizarea la toate trei nivelurile nu se poate înfăptui fără dotarea masivă a bibliotecilor noastre cu materialul bibliografic, cu fondul de cărţi, periodice, cataloage etc. necesar studiului literaturilor străine. La unele catedre această dotare permite cercetări adîncite; la altele, printre care catedra de limbă şi literatură spaniolă, mai sînt multe de făcut. Prin eforturi personale, prin donaţii şi schimburi s-au remediat anume lacune — altele persistă. Trebuie ca atît bibliotecile cît şi corpul profesoral să aibă posibilitatea de a comanda loturi bine selecţionate de cărţi indispensabile investigaţiilor şi activităţii universitare. Participările la congrese şi conferinţe ştiinţifice să fie înlesnite mai ales celor care dovedesc prin rezultatele obţinute că sînt capabili de creaţie ştiinţifică pe plan mondial. O mai bună coordonare între diferitele instituţii statale deţinătoare de material bibliografic este de dorit. Există multe cărţi, păstrate separat şi în stare de incomunicare de către edituri, ziare şi reviste, diferite instituţii. Nu s-ar putea face un fişier central pentru raţionala utilizare a fondului informativ şi nu s-ar putea stabili o folosire raţională în beneficiul comun, al acestuia?

În ceea ce priveşte cercetătorii, trebuie să corespundă şi ei exigenţelor modernizării. Nu cred că un profesor universitar se poate situa la nivelul internaţional al ştiinţei de azi cunoscînd (cît un student) numai două limbi străine. Este indispensabil să poată folosi engleza, franceza, rusa, germana, spaniola sau italiana, în mod curent unele; pentru lectură cel puţin, altele. Este necesar să aibă fiecare un dosar al activităţii şi al rezultatelor verificate pe plan internaţional: comunicări, recenzii, ecouri, publicaţii. În fond, problema modernizării, ca foarte multe, dacă nu ca toate problemele umane este o problemă de corelaţie: ceea ce cerem trebuie să fie în proporţie cu ceea ce dăm.

Lector dr.
PAUL ALEXANDRU GEORGESCU

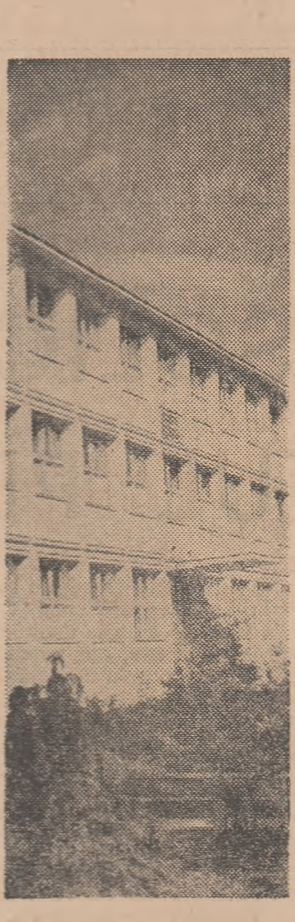

Clădirea noului liceu din oraşul Buhuşi, judeţul Bacău.

„GAZETA MATEMATICĂ"

Zilele acestea au ieşit de sub tipar numerele 10 şi 11 ale „Gazetei matematice" seria A.

Numărul 10 este un număr festiv, închinat împlinirii a 75 de ani de apariţie neîntreruptă a gazetei. Mircea Maliţa, ministrul învăţămîntului, semnează cu acest prilej articolul „Trei sferturi de veac în slujba cultivării gîndirii ştiinţifice româneşti". Se publică de asemenea articole semnate de acad. Gheorghe Mihoc („Procese cu legături complete"), acad. Grigore C. Moisil („La 75 de ani"), acad. T. Popoviciu („Asupra demonstraţiei unei teoreme clasice de analiză"), acad. N. Teodorescu („Rolul „Gazetei matematice" în formarea tinerilor matematicieni şi beneficiari ai matematicii moderne"), M. Focşeneanu („Amintiri de la „Gazeta matematică"), N. Georgescu Rögen („Amintiri despre Gazeta matematică"), A. Hollinger („Gazeta matematică după 1948"), N. Mihăileanu („Aniversarea a 75 de ani de la înfiinţarea „Gazetei matematice") şi T. Roman („Concursurile de matematică în România").

*

În numărul 11 al „Gazetei matematice" seria A se publică proiectul programei de matematică pentru liceu (anii 1—4). Ministerul Învăţămîntului supune pe această cale proiectul discuţiei largi a profesorilor din ţară în vederea îmbunătăţirii lui şi aşteaptă sugestiile profesorilor de specialitate.

De asemenea în nr. 11 se publică articolele „Introducere în teoria spaţiilor vectoriale" de Vasile Istrăţescu, „Noţiuni de combinatorică" de Ion Tomescu, „Mic dicţionar matematic. Radical" de Dan Radu, soluţiile problemelor propuse, probleme propuse şi recenzii.

INSTITUTUL POLITEHNIC — BRAŞOV

ANUNŢĂ

scoaterea la concurs a următoarelor posturi:

FACULTATEA DE MECANICĂ

Catedra de mecanică şi rezistenţa materialelor (III)

Profesor la disciplina Mecanică, poziţia 3.
Profesor la disciplina Mecanică, poziţia 4.
Şef de lucrări la disciplina Rezistenţa materialelor, poziţia 11.
Şef de lucrări la disciplina Rezistenţa materialelor, poziţia 12.

Catedra de termotehnică şi mecanica fluidelor (IV).

Conferenţiar la disciplinele Mecanica fluidelor şi maşini hidropneumatice şi Hidraulică şi maşini hidropneumatice, poziţia 4.

Catedra de automobile, tractoare şi mecanică agricolă (VI)

Şef de lucrări la disciplinele Motoare şi instalaţii pentru încercarea autovehiculelor şi Planificarea şi tehnica transporturilor auto, poziţia 15.
Şef de lucrări la disciplinele Tehnica reparării autovehiculelor şi Echipament electric de bord, poziţia 16.
Şef de lucrări la disciplinele Motoare şi Turbomaşini pentru autovehicule, poziţia 17.

FACULTATEA DE TEHNOLOGIA CONSTRUCŢIILOR DE MAŞINI

Catedra de educaţie fizică (VIII)

Lector la disciplinele Baschet şi Educaţie fizică, poziţia 3.
Lector la disciplina Educaţie fizică, poziţia 4.

Catedra de tehnologia materialelor (IX)

Asistent la disciplinele Tehnologia materialelor şi tehnologia materialelor şi maşini unelte, poziţia 12.

Catedra de organe de maşini (X)

Asistent la disciplinele Teoria mecanismelor şi dinamica maşinilor şi Organe de maşini, poziţia 13.

Catedra de tehnologia construcţiilor de maşini (XI)

Şef de lucrări la disciplinele Organizarea atelierelor şi Tehnologia construcţiilor de maşini, poziţia 16.

FACULTATEA DE SILVICULTURĂ ŞI EXPLOATAREA PĂDURILOR

Catedra de botanică şi zoologie forestieră (XIV)

Profesor la disciplina Botanică şi fiziologia plantelor poziţia 1.

Catedra de silvicultură (XV)

Şef de lucrări la disciplinele Dendrologie şi selecţie forestieră şi Silvicultură, poziţia 7.

Catedra de transporturi forestiere (XIX)

Profesor la disciplina Drumuri forestiere, poziţia 1.

FACULTATEA DE INDUSTRIA LEMNULUI

Catedra de chimie (XXIII)

Conferenţiar la disciplina Chimie vegetală şi Combustibili, lubrefianţi şi materiale speciale auto, poziţia 2.

Candidaţii la concurs vor depune la secretariatul rectoratului Institutului Politehnic din Braşov, b-dul Gheorghe Gheorghiu Dej nr. 29, cererea de înscriere, la care vor anexa, în dublu exemplar, actele prevăzute de Legea nr. 6 privind Statutul personalului didactic din Republica Socialistă România, publicată în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 33 din 15 martie 1969, şi de Instrucţiunile Ministerului Învăţămîntului nr. 84539/1969.

Pentru posturile de asistent, candidaţii vor prezenta şi o adeverinţă din care să rezulte că au efectuat stagiul legal după repartizare.

Termenul de depunere a actelor este de 30 de zile (pentru posturile de profesor, conferenţiar şi şef de lucrări) şi de 15 zile (pentru posturile de asistent) de la data publicării acestui anunţ în Buletinul Oficial al R.S.R.

Concursul se va ţine la sediul Institutului politehnic din Braşov şi se va desfăşura în conformitate cu prevederile legii sus-menţionate.

INSTITUTUL POLITEHNIC — TIMIŞOARA

ANUNŢĂ

scoaterea la concurs a următoarelor posturi:

FACULTATEA DE ELECTROTEHNICĂ:

1. Profesor la catedra de Matematici I, disciplina: Matematici speciale, poziţia 2 din statul de funcţiuni.
2. Profesor la catedra de Bazele electrotehnicii, disciplina: Electrotehnică şi maşini electrice, poziţia 5 din statul de funcţiuni.
3. Conferenţiar la catedra de Bazele electrotehnicii, disciplinele: Electrotehnică şi electronică şi Electrotehnică generală, poziţia 7 din statul de funcţiuni.

FACULTATEA DE CONSTRUCŢII

4. Profesor la catedra de Construcţii metalice, disciplinele: Statica, dinamica şi stabilitatea construcţiilor şi Calculul structurilor la calculatoare electronice, poziţia 4 din statul de funcţiuni.
5. Şef lucrări la catedra de Beton armat şi clădiri, disciplina: Beton armat, poziţia 16 din statul de funcţiuni.

Candidaţii la concurs vor depune în termen de 30 de zile de la data publicării acestui anunţ, la secretariatul Institutului politehnic din Timişoara, b-dul 30 Decembrie nr. 2, cererea de înscriere însoţită de actele prevăzute de Legea nr. 6, privind Statutul personalului didactic din Republica Socialistă România, publicată în Buletinul Oficial partea I, nr. 33, din 15 martie 1969 şi a Instrucţiunilor Ministerului Învăţămîntului nr. 84539/1969.

Cei care funcţionează într-o instituţie de învăţămînt superior sînt obligaţi să comunice în scris, rectorului acesteia înscrierea la concurs.

Concursul se va ţine în termen de 60 de zile de la data expirării termenului de înscriere care se calculează de la data publicării în Buletinul Oficial.

INSTITUTUL PEDAGOGIC DE 3 ANI TÎRGU-MUREŞ

ANUNŢĂ

scoaterea la concurs a următorului post didactic:

— lector, disciplinele pedagogie generală; psihologia copilului şi psihologia pedagogică; organizarea activităţii culturale de masă şi istoria pedagogiei, poziţia 5.

Candidaţii la concurs vor înainta la rectoratul Institutului pedagogic de 3 ani Tg. Mureş, str. N. Iorga nr. 1, în termen de 30 de zile de la data publicării acestui anunţ în Buletinul Oficial, o cerere de înscriere la care se vor anexa, în dublu exemplar, actele prevăzute de Legea nr. 6 privind Statutul personalului didactic din R.S.R., publicată în Buletinul Oficial, Partea I nr. 33 din 15 martie 1969 şi de Instrucţiunile Ministerului Învăţămîntului nr. 84539/1969.

Concursul se va ţine în termen de 3 luni de la data publicării acestui anunţ.

CADRE DIDACTICE

Pentru a avea colecţia completă, abonaţi-vă din timp şi pe o perioadă îndelungată la „Revista de pedagogie" pe anul 1971

Familia în obiectivul cercetării ştiinţifice

În condiţiile societăţii contemporane în plină transformare, problemele familiei au devenit una din coordonatele importante ale existenţei umane. Problematica omului ocupă în prezent unul din obiectivele principale ale activităţii ştiinţifice, iar în cadrul acesteia cercetările privind problemele familiei, ale educaţiei copiilor în familie ocupă un loc central. În acelaşi timp, în aproape toate ţările lumii se înfiinţează un număr tot mai mare de instituţii specializate avînd ca preocupare educaţia copiilor şi a părinţilor. Educaţia în familie intră tot mai mult în preocupările de stat. Aceasta este, în bună parte, o urmare a faptului că în zilele noastre industrializarea accelerată, dezvoltarea agriculturii, procesul de urbanizare a localităţilor rurale creează condiţii cu totul noi pentru viaţa de familie. Dacă adăugăm aci şi alte elemente — privind contribuţia filmului, a radioului, a teatrului — dacă ne referim la locul pe care îl joacă în general mass-media în viaţa omului contemporan, avem o imagine generală a acestor mari transformări în viaţa de familie. Putem vorbi chiar despre faptul că *în zilele noastre vechii parametri ai existenţei sociale se reaşază din temelii, dînd loc şi unor modificări radicale în viaţa de familie.*

Este deci explicabil de ce, în condiţiile actuale, educaţia părinţilor, problemele generale ale educaţiei în familie intră tot mai mult în preocupările statului sau ale unor organisme de specialitate, naţionale sau internaţionale. În Franţa, de exemplu, sub egida „Şcolii părinţilor", care în curînd împlineşte 40 de ani de existenţă, a luat fiinţă un „Institut de educaţie psihopedagogică în problemele familiei". La Leningrad a fost creat un „Institut pentru problemele familiei", iar la Tokio a fost înfiinţată o „Academie pentru educarea mamelor". În ultimii ani au luat fiinţă „şcoli ale părinţilor" într-un mare număr de ţări de pe toate continentele şi se organizează numeroase stagii şi colocvii care reunesc pe părinţi.

În aceste condiţii a luat fiinţă în 1964 „Federaţia internaţională pentru educaţia părinţilor şi educatorilor", cu sediul la Sèvres, în Franţa. În prezent Federaţia cuprinde asociaţii reprezentînd peste 40 de ţări. Sub egida Federaţiei au loc congrese, colocvii şi seminarii care reunesc experţi din diferite ramuri ştiinţifice şi specialişti în problemele privind educaţia în familie. Astfel de reuniuni au avut loc la Bruxelles în 1965, la Tunis în 1966, la Dakar în 1968, la Liubliana în R.S.F. Iugoslavia în 1968. La colocviul de la Liubliana, care a analizat multilateral problemele familiei contemporane în condiţiile industrializării şi urbanizării, în condiţiile marii mobilităţi sociale actuale, a participat şi o delegaţie din ţara noastră.

La noi preocupările pentru educţia în familie au o tradiţie destul de îndelungată. Sînt cunoscute cercetările privind problemele familiei desfăşurate în cadrul seminarului de sociologie de la Bucureşti, sub conducerea profesorului Dimitrie Gusti.

În anii puterii populare, o serie de hotărîri luate de către partid şi guvern au urmărit să întărească viaţa de familie. În ultimii ani problemele familiei au intrat în preocuparea unor cercetători din cadrul Laboratorului de sociologie al Ministerului Învăţămîntului, ale unor institute ale Academiei, ale Centrului de cercetări pentru problemele tineretului, Institutului de ştiinţe pedagogice, Institutului de igienă etc. Rezultatele acestor cercetări au făcut deja obiectul unor comunicări ştiinţifice, al unor studii şi lucrări.

În orînduirea noastră socialistă societatea este preocupată să sprijine buna organizare a vieţii de familie. Legile cu privire la ocrotirea mamei şi a copilului, măsurile multiple luate pentru întărirea vieţii de familie demonstrează din plin acest lucru. Nu poate fi trecută cu vederea nici preocuparea permanentă pentru a uşura munca femeii prin tehnicizarea a tot mai multe treburi gospodăreşti, prin cuprinderea unui număr tot mai mare de copii în colectivităţi preşcolare etc.

Faţă de problemele complexe ale familiei din zilele noastre apreciem că sînt necesare şi alte măsuri şi iniţiative în această direcţie. În primul rînd sîntem de părere că pregătirea tineretului pentru viaţa de familie trebuie să devină o preocupare principală a cercetării ştiinţifice, a şcolii, presei, radioului, televiziunii etc. Ar fi necesar ca în cadrul şcolii, în procesul de învăţămînt să se lărgească cunoştinţele ce se predau pe linia educaţiei sanitare şi în special în domeniul puericulturii. Credem că unele probleme privind creşterea şi îngrijirea copiilor, unele treburi gospodăreşti ar trebui cunoscute şi de elevi pentru ca ulterior să poată participa şi ei activ şi cu competenţă la rezolvarea acestora în cadrul familiei. Este deci necesar ca prin educaţie să se ajungă la o altă optică privind sarcinile ce le revin bărbaţilor în colectivul familial.

Pe lîngă măsurile luate pe linie de stat în direcţia ocrotirii copiilor şi a vieţii de familie, sindicatele, organizaţiile de femei, cele de copii şi tineret pot să sprijine şi mai mult acţiunea complexă de mare răspundere privind educaţia tineretului pentru viaţa de familie. Ar fi bine să fie încurajate iniţiativele şi sprijinită acţiunea de organizare a unor forme obşteşti în această direcţie, atît pe plan local, cît şi la nivel central. Cercetarea ştiinţifică este chemată să-şi lărgească preocupările şi în această direcţie, oferind sugestii şi propunînd soluţii.

dr. PETRE BĂRBULESCU

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17 60 20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii de presă.
Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii
40.132